

Framinganalyse van de zij-instromer in de Vlaamse pers tussen januari 2022 en juli 2025

Charlotte Wright

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
master in de Journalistiek

Promotor: prof. dr. Isabelle Peeters

Academiejaar 2024-2025

Ik verklaar me akkoord met de code of conduct van de faculteit Letteren
voor
geloofwaardig auteurschap.

CERTIFICAAT PLAGIAATMODULE

Inzending ontvangen

Van do-not-answer-toledo@kuleuven.be <do-not-answer-toledo@kuleuven.be>

Datum Wo 12-2-2025 16:12

Tot Charlotte Wright <charlotte.wright@student.kuleuven.be>

ULTRA-C-21481188-K
Plagiaat en zelftest Letteren

Beoordeling ingezonden

Zelftest

Ingezonden:

woensdag 12 februari 2025 16:12:38 uur CET

Bevestigingsnummer:

28ec3c0bb24542759464f6e129eacea0

Inzending weergeven

VOORWOORD

Met deze masterproef komt een einde aan mijn masteropleiding in de Journalistiek en aan mijn volledige studiercarrière. De misschien wat verrassende keuze om me in te schrijven voor deze opleiding leidde tot een druk, maar erg leerrijk jaar. Een jaar waarin ik nieuwe ervaringen heb opgedaan en fijne mensen heb leren kennen.

Het onderwerp van deze masterproef sprak me al snel aan. Zelf gaf ik enkele maanden les zonder pedagogisch diploma, wat een verrijkende maar ook uitdagende periode was. Hoewel ik geen echte zij-instromer was, kreeg ik toch een goed beeld van de struikelblokken waarmee zij-instromers geconfronteerd worden én van de voldoening die lesgeven kan opleveren.

Deze masterproef zou er niet gekomen zijn zonder de hulp van een aantal mensen. Vooreerst wil ik mijn promotor, Isabelle Peeters, bedanken om me van bij het begin wegwijs te maken in dit proces. Ook haar nuttige feedback en blijvend vertrouwen hebben ertoe bijgedragen dat dit werkstuk tot een goed einde kon worden gebracht.

Daarnaast wil ik mijn familie en vrienden bedanken voor hun steun – niet alleen tijdens het schrijven van deze masterproef, maar ook gedurende het volledige academiejahr. In het bijzonder bedank ik mijn mama om kritisch met me mee te denken, naar mijn twijfels te luisteren en er altijd voor mij te zijn. Ook mijn broer verdient een extra dankjewel voor zijn vele tips en voor het nalezen van een groot deel van deze masterproef.

PERSARTIKEL

Onderzoek naar zij-instromers in de pers: aanwinst of extra last in het onderwijs?

“Zij-instromers worden op verschillende manieren in beeld gebracht in de pers, zowel positief als negatief,” zegt Charlotte Wright, masterstudente journalistiek aan de KU Leuven. Voor haar masterproef onderzocht ze hoe zij-instromers worden voorgesteld in de Vlaamse nieuwsmedia. “Soms worden ze gezien als een extra belasting binnen het onderwijs, maar andere keren als een echte aanwinst.”

Met het aanhoudende lerarentekort groeit de nood aan creatieve oplossingen. Zij-instromers – mensen die de overstap maken van een ander beroep naar het onderwijs – worden steeds vaker genoemd als een van die oplossingen. Sinds de invoering van maatregelen rond het meenemen van anciënniteit, onder voormalig minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA), is het aantal overstappers uit de privé gestegen. En dat blijft niet onopgemerkt in de media. Wright analyseerde persartikels uit de periode januari 2022 tot juli 2025 en kwam tot vier terugkerende frames: de uitvaller, de extra belasting, de meerwaarde en de betekeniszoeker.

©Pixabay

Aan de ene kant tonen media een eerder negatief beeld. “Zij-instromers worden vaak afgebeeld als mensen die de zwaarte van het beroep onderschatten en daarom snel weer afhaken. Het frame van ‘de uitvaller’ kwam regelmatig terug,” legt Wright uit. Daarnaast komt ook het beeld naar voren dat zij-instromers een extra last vormen voor hun collega’s: “Ze hebben meestal geen lerarenopleiding gevolgd en doen vaak beroep op ervaren leerkrachten, wat de werkdruk voor die laatsten vergroot.”

Maar het beeld is niet uitsluitend negatief. Veel artikels benadrukken ook de meerwaarde van zij-instromers. “Door hun ervaring uit de privé kunnen ze vaak makkelijker de brug slaan tussen theorie en praktijk. Dat maakt hen waardevol in de klas,” zegt Wright. Daarnaast worden zij-instromers ook regelmatig voorgesteld als mensen die bewust kiezen voor meer maatschappelijke betekenis in hun werk. “Ze zoeken meer zingeving en vinden die vaak in het lesgeven.”

Het onderzoek van Wright zou het eerste zijn dat de framing van zij-instromers in de Vlaamse pers in kaart brengt. “Het is belangrijk dat journalisten een genuanceerd beeld schetsen,” besluit ze. “Enerzijds om mensen te informeren, anderzijds om drempels zichtbaar te maken en het debat over oplossingen voor het lerarentekort te blijven voeren.”

INHOUDSOPGAVE

CERTIFICAAT PLAGIAATMODULE	3
VOORWOORD	1
PERSARTIKEL	2
INLEIDING.....	5
1. LITERATUUROVERZICHT	7
1.1. De zij-instromer.....	7
1.1.1. Wat is een zij-instromer?	7
1.1.2. Wanneer werd het concept ingevoerd in Vlaanderen?	8
1.1.3. De zij-instromer als één van de oplossingen voor het lerarentekort	8
1.1.3.1. Schets van het lerarentekort	8
1.1.3.2. Oorzaken van het lerarentekort	9
1.1.3.3. De zij-instromer als één van de oplossingen	10
1.1.3.3.1. Beleidsmaatregelen om meer zij-instromers aan te trekken.....	11
1.1.4. Kenmerken van de zij-instromer	13
1.1.5. Retentie van de zij-instromer	15
1.2. Framing.....	16
1.2.1. Wat is framing?	16
1.2.2. Voorgaand onderzoek naar framing van de zij-instromer	19
1.2.2.1. Onderzoek naar beeldvorming van de leraar	19
1.2.2.2. Invloed op (aanstaande) leraren en de publieke perceptie.....	22
1.2.2.3. Aanbevelingen voor berichtgeving over onderwijs	23
2. ONDERZOEKSAANPAK.....	24
2.1. Onderzoeksvragen	24
2.2. Corpussamenstelling	24
2.2.1. Algemeen.....	25
2.2.2. Onderwerp van de nieuwsberichten	25
2.2.3. Tijdsafbakening.....	26
2.2.4. Keuze van de nieuwsmedia	26
2.2.5. Het corpus.....	26
2.3. Methode	28
2.3.1. Kwalitatieve, inductieve framinganalyse	28
2.3.2. Werkwijze van de framinganalyse	28
2.3.3. Voor- en nadelen	29
3. RESULTATEN.....	30
3.1. Beeld van de zij-instromer in de Vlaamse pers	30
3.1.1. De uitvaller	30
3.1.1.1. Oorzaken en gevolgen	31
3.1.1.2. Oplossingen	33
3.1.1.3. Moreel oordeel	34
3.1.2. De extra belasting.....	35
3.1.2.1. Oorzaken.....	35
3.1.2.2. Gevolgen	36
3.1.2.3. Oplossingen	36
3.1.2.4. Moreel oordeel	37
3.1.3. De meerwaarde	38
3.1.3.1. Oorzaken en gevolgen	38
3.1.3.2. Moreel oordeel	39
3.1.4. De betekeniszoeker	40

3.1.4.1.	Oorzaken.....	40
3.1.4.2.	Gevolgen.....	41
3.1.4.3.	Moreel oordeel	41
3.2.	Vergelijking tussen de opeenvolgende jaren.....	42
3.3.	Vergelijking tussen kwaliteitsmedia en populaire media	43
4.	DISCUSSIE	44
4.1.	Bespreking van de resultaten	44
4.2.	Beperkingen en suggesties	47
4.3.	Contributies.....	48
5.	CONCLUSIE.....	49
6.	LITERATUURLIJST	50
7.	BIJLAGEN.....	55

INLEIDING

'Lesgeven is alles geven' – zo luidde de slogan van een campagne van de Vlaamse Overheid in 2022. Met die campagne wouden ze meer mensen warm maken voor het lerarenberoep, onder wie ook zij-instromers. Zij-instromers worden sinds enkele jaren gezien als een van de oplossingen voor het groeiende lerarentekort (Haselkorn & Hammerness, 2008; Tigchelaar et al., 2010; De Witte & Iterbeke, 2022). Hoewel het fenomeen al langer bestaat, werd het concept van de zij-instromer in het onderwijs beleidsmatig ingevoerd op 1 september 2020 (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025).

Het Algemeen Nederlands Woordenboek (2025) omschrijft een zij-instromer als "iemand die nog geen onderwijsbevoegdheid heeft maar die via een speciale regeling vanuit een ander beroep, als het ware 'van opzij', instroomt in het onderwijs en toch les mag geven." Sinds de invoering van het concept zijn er verschillende beleidsmaatregelen genomen die het voor zij-instromers aantrekkelijker moeten maken om de overstap naar het onderwijs te wagen. Zo werd het vanaf september 2020 mogelijk om tot acht jaar geldelijke anciënniteit mee te nemen voor bepaalde knelpuntambten, -vakken en -specialiteiten (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025). In 2021 werd dit uitgebreid naar tien jaar, met een verruiming van de lijst van knelpuntvakken (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025). In 2022 werd de zogeheten lerarenbonus ingevoerd, waarmee zij-instromers die een lerarenopleiding volgen wekelijks enkele uren vrijgesteld kunnen worden met behoud van loon (Vlaamse Overheid, 1 juli 2025). In 2023 volgden opnieuw versoepelingen: lesuren mogen voortaan meetellen als stage-uren in de lerarenopleiding (N-VA, 21 maart 2023), en de anciënniteitsregeling werd uitgebreid naar maximaal vijftien jaar (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025).

Door deze maatregelen en de stijging in het aantal zij-instromers, krijgen zij-instromers de laatste jaren ook meer aandacht in de media. Meestal gebeurt dit binnen het bredere kader van het lerarentekort. De manier waarop zij-instromers in de pers worden geportretteerd, is van belang: media spelen een rol in het vormen van de publieke opinie en maatschappelijke perceptie. Die beeldvorming kan gevolgen hebben voor hoe zij-instromers worden gezien, maar ook voor de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep in het algemeen.

Dit onderzoek gaat na hoe zij-instromers worden voorgesteld in de Vlaamse nieuwsmedia tussen januari 2022 en juli 2025. Hiervoor wordt een kwalitatieve, inductieve framinganalyse uitgevoerd op artikels uit De Morgen, De Standaard, De Tijd, Het Laatste Nieuws, Het Nieuwsblad en het magazine Knack. Er werd geen eerder onderzoek gevonden naar de framing van zij-instromers in de media, noch in België, noch internationaal. Deze studie vult dus een lacune in de bestaande literatuur. Dat maakt dit onderzoek niet alleen relevant, maar ook maatschappelijk urgent, aangezien zij-instromers steeds vaker worden genoemd als een oplossing voor het lerarentekort. Door in kaart te brengen hoe zij-instromers in de media worden afgebeeld, levert deze studie een bijdrage aan het bredere debat over leraarschap, onderwijskwaliteit en personeelsbeleid.

De opbouw van dit onderzoek is als volgt. In §1 wordt een overzicht van de relevante literatuur gegeven, gevolgd door een beschrijving van de onderzoeksaanpak in §2. Deze bevat de onderzoeksvragen (§2.1), de samenstelling van het corpus (§2.2) en de gehanteerde methode (§2.3). In §3 worden de resultaten gepresenteerd. De discussie volgt in §4, met een bespreking van de resultaten (§4.1), een bespreking van de beperkingen en suggesties voor vervolgonderzoek (§4.2), en een overzicht van de bijdrage van dit onderzoek (§4.3). Tot slot bevat §5 de conclusie, §6 de literatuurlijst en §7 de corpuslijst als bijlage.

1. LITERATUUROVERZICHT

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de relevante literatuur. In §1.1 wordt ingegaan op het onderwerp 'de zij-instromer', waarna in §1.2 het concept 'framing' wordt besproken.

1.1. De zij-instromer

In deze paragraaf staat de zij-instromer centraal. In §1.1.1 wordt het begrip gedefinieerd. In §1.1.2 wordt toegelicht wanneer het concept werd ingevoerd. Daarna behandelt §1.1.3 de zij-instromer als een van de mogelijke oplossingen voor het lerarentekort. In §1.1.4 komen de kenmerken van zij-instromers aan bod en §1.1.5 gaat in op hun retentie binnen het onderwijs.

1.1.1. Wat is een zij-instromer?

Een algemene definitie van een zij-instromer is "iemand die (nog) niet in een bepaalde sector werkzaam is, maar dat wel zou willen" (Indeed, 2025). Een zij-instromer is niet direct (volledig) opgeleid voor het vakgebied waar hij of zij naar overstapt. De term wordt het meest gebruikt in sectoren met personeelstekorten, zoals het onderwijs en de zorg (Indeed, 2025).

In dit onderzoek hebben we het uitsluitend over de zij-instromer in het onderwijs. Volgens het Algemeen Nederlands Woordenboek (2025) is dit "iemand die nog geen onderwijsbevoegdheid heeft maar die via een speciale regeling vanuit een ander beroep, als het ware 'van opzij', instroomt in het onderwijs en toch les mag geven".

In de internationale wetenschappelijke literatuur worden zij-instromers vaak aangeduid als 'second career teachers' (SCT) of 'career change teachers' (CCT) (De Witte et al., 2025). Volgens Hogg et al. (2023) betreft het personen voor wie onderwijs niet de eerste loopbaankeuze was, maar die – na of tijdens een verkorte of aangepaste lerarenopleiding – de overstap maken en beroepservaring uit een andere sector meebrengen. Een eenduidige afbakening ontbreekt. Onderzoekers hanteren uiteenlopende criteria om zij-instromers te onderscheiden van andere beginnende leraren. Veel studies kijken naar werkervaring buiten het onderwijs (Hogg et al., 2023; Laming & Horne, 2013; Tigchelaar et al., 2010), maar de omvang en aard van deze ervaring zijn niet uniform gedefinieerd. Definities variëren van "ten minste één fulltimebaan buiten het onderwijs" (Hogg et al., 2023) tot "minimaal drie jaar professionele ervaring" (Laming & Horne, 2013). Sommige auteurs hanteren leeftijd als criterium: Bendixen-Noe en Redick (1995, geciteerd in De Witte et al., 2025) stellen een grens van 28 jaar, terwijl Boyd et al. (2002, geciteerd in De Witte et al., 2025) 30 jaar hanteren.

Volgens De Witte et al. (2025) is er dus geen wetenschappelijke consensus rond de precieze afbakening van de zij-instromer. Voor zijn grootschalig vergelijkend onderzoek over de zij-instromers tussen 2008 en 2021 heeft hij volgende criteria gehandhaafd om een zij-instromer te definiëren:

- is een leraar die een lerarendiploma heeft behaald
- is nieuw in het onderwijs
- én moet voldoen aan tenminste één van drie volgende voorwaarden op het moment van instromen:
 - moet tenminste 30 jaar oud zijn
 - er moet tenminste 2 jaar zijn tussen de laatste inschrijving in het hoger onderwijs en de start in het lerarenberoep
 - moet tenminste 2 jaar geldelijke anciënniteit kunnen meenemen naar het onderwijs.

1.1.2. Wanneer werd het concept ingevoerd in Vlaanderen?

Er werd geen exacte bron teruggevonden die aangeeft wanneer het concept 'zij-instromer' voor het eerst werd ingevoerd in het Vlaams onderwijs. Vermoedelijk is het begrip geleidelijk ontstaan in reactie op het toenemende lerarentekort. Het concept wordt wel al vermeld in de editie van 2005 van het Van Dale-woordenboek. Ook wordt de term al vermeld in het 'Decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen' van 15 december 2006 (Etaamb, 2007). Dit decreet liet toe om via meer flexibele trajecten het diploma van leraar te behalen waarmee getracht werd meer zij-instromers aan te trekken en bijgevolg professionele ervaring en vakkennis naar het onderwijs te halen (Commissie Beleidsevaluatie Lerarenopleidingen, 2013).

Het concept van de zij-instromer in het onderwijs is in Vlaanderen beleidsmatig ingevoerd op 1 september 2020. Deze datum markeert het begin van een nieuwe regeling: vanaf dat moment konden zij-instromers uit de privésector tot 8 jaar anciënniteit meenemen voor specifieke knelpuntvakken en -ambten bij de overstap naar het onderwijs. Voor instromers die vóór 1 september 2020 begonnen, gold deze regeling niet. Zij konden geen diensten laten erkennen voor hun loonanciënniteit (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025).

1.1.3. De zij-instromer als één van de oplossingen voor het lerarentekort

In wat volgt wordt een korte schets gegeven van het lerarentekort (§1.1.3.1), gevolgd door een bespreking van de oorzaken ervan (§1.1.3.2). Tot slot komt in §1.1.3.3 de zij-instromer aan bod als een van de mogelijke oplossingen voor het lerarentekort.

1.1.3.1. Schets van het lerarentekort

Volgens het Rapport Toekomstige Arbeidsmarkt van het Departement Onderwijs & Vorming (2023) steeg de jaarlijkse aanwervingsbehoefte van nieuw bestuurs- en onderwijzend personeel in het basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen van ongeveer 4900 voltijdse leraren tot bijna 7400 tussen 2017-2018 en 2022-2023. De prognose van dit rapport voorspelt een aanhoudende hoge aanwervingsbehoefte van meer dan 6000 voltijdse leraren op jaarbasis tot 2027-2028.

Arbeidsmarktgegevens van de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) in oktober 2024 tonen aan dat de verhouding tussen het aantal werkzoekenden en het aantal beschikbare vacatures – de spanningsindicator – erg laag is voor de beroepen leerkracht in het basisonderwijs (0,77) en leerkracht in het secundair onderwijs (0,95). Dat betekent dat er te weinig kandidaten zijn om vacatures in te vullen en daarom spreken we over een zogenaamd knelpuntberoep. Cijfers van de VDAB van oktober 2024 geven ook aan dat er 1889 openstaande vacatures waren voor leerkrachten in het secundair onderwijs en 1146 voor leerkrachten in het basisonderwijs. Hierbij zijn vooral vervangingen moeilijk in te vullen. Meer recente cijfers van de VDAB tonen aan dat in mei 2025 de spanningsindicator voor leerkracht basisonderwijs en leerkracht secundair onderwijs respectievelijk 0,84 en 1,24 bedroeg. Dit betekent een lichte verbetering, maar er is nog steeds sprake van een aanzienlijke krapte op de arbeidsmarkt. Eind mei 2025 stonden er 1148 vacatures open voor leerkracht secundair en 1121 voor leerkracht basisonderwijs (VDAB, 2025).

De VDAB geeft ook aan dat de moeilijkheid om vacatures in te vullen in het basisonderwijs zich sterker voordoet bij leerkrachten lager onderwijs dan bij leerkrachten kleuteronderwijs. In het secundair onderwijs varieert deze knelpuntproblematiek naargelang de vakken en het moment in het schooljaar. Leerkrachten voor onder andere technische vakken, wiskunde, Frans en Nederlands zijn moeilijker te vinden en vacatures die ingaan op 1 september geraken iets makkelijker ingevuld dan vervangingen later in het schooljaar (VDAB, 2024).

1.1.3.2. Oorzaken van het lerarentekort

Spruyt et al. (2023) geven aan dat het lerarentekort niet onverwacht is en dat er 15 jaar geleden al voor werd gewaarschuwd. Ook zou niet enkel Vlaanderen, maar bijna de helft van de Europese landen te maken hebben met (toekomstige) lerarentekorten. De onderzoekers halen enkele oorzaken van het huidige lerarentekort aan. Zo leiden een verhoogde uitstroom van leraren door pensionering, een toegenomen aantal leerlingen en een algemene krapte op de arbeidsmarkt tot dit probleem. Ook De Witte en Iterbeke (2022) geven die laatste reden aan als een oorzaak voor het lerarentekort. Het tekort aan personeel is dus geen probleem dat uniek is voor het onderwijs, maar een tekort aan een leraar voor de klas is wel veel zichtbaarder dan een personeelstekort in veel andere sectoren, aldus de onderzoekers.

Het lerarentekort is dus deels het gevolg van algemene arbeidsmarkttrends, maar kent ook onderwijsspecifieke oorzaken. Hieronder volgt een overzicht van de bevindingen uit de studie van De Witte en Iterbeke (2022).

a. Dalende instroom in lerarenopleidingen:

- In 2020-2021 daalde de instroom met 5,5%, vooral bij de opleiding tot leraar basisonderwijs.

- In het secundair onderwijs en universitaire lerarenopleidingen bleef de instroom stabiel of licht stijgend.
- De dalende instroom weerspiegelt deels een algemene daling in professionele bacheloropleidingen.

b. Demografische veranderingen:

- Het aantal leerlingen stijgt, vooral in het secundair onderwijs (+5,5% sinds 2017-2018).
- De lerarenpopulatie veroudert: 30% van de leerkrachten is 50 jaar of ouder.
- Sommige vakken (vooral technische en praktijkvakken) en regio's hebben oudere lerarenpopulaties.

c. Hoge uitstroom van leraren:

- 37,2% van de starters verlaat binnen vijf jaar het onderwijs.
- Jobmobiliteit is hoog, ook buiten het onderwijs.
- Belangrijke uitstroomredenen: gebrek aan werkzekerheid, praktijkshock, werkdruk, stress, en beperkte ondersteuning.

Volgens Spruyt et al. (2023) vormt 'planlast' een van de meest aangehaalde redenen voor de vroege uitstroom van leraren en de moeilijkheden om mensen aan te trekken voor het beroep. Planlast verwijst naar opdrachten en administratieve verplichtingen waarvan leraren en scholen de zinvolheid niet inzien en die ze dus als overlast beschouwen (Kenis et al., 2013).

d. Ziekte en burn-out:

- In 2019 waren leraren gemiddeld 4,65% van de dagen afwezig wegens ziekte.
- Psychosociale aandoeningen (zoals burn-out) verklaren bijna de helft van het ziekteverzuim.
- Oudere leerkrachten zijn vaker langdurig ziek.

e. De uitstroom van gedetacheerde leraren (dit zijn leraren die tijdelijk buiten het onderwijs aan de slag gaan) wordt ook dikwijls aangehaald als een oorzaak van het lerarentekort. De impact van detacheringen is echter beperkt. Slechts 0,8% van het personeel is gedetacheerd.

1.1.3.3. De zij-instromer als één van de oplossingen

Als één van de maatregelen om het lerarentekort op te vangen, ging de afgelopen jaren veel aandacht naar zij-instromers. Zij worden beschouwd als een waardevolle groep leraren, omdat ze niet alleen openstaande vacatures kunnen invullen, maar vaak ook expertise, praktijkkennis en levenservaring meenemen naar het onderwijs (Haselkorn & Hammerness, 2008; Tigchelaar et al., 2010; De Witte & Iterbeke, 2022).

De Witte et al. (2025) geven aan dat in Vlaanderen 19,8% van de startende leraren die tussen 2008 en 2021 een lerarendiploma behaalden, zij-instromers waren. In concrete cijfers: 13178 van de 66469 startende leraren waren zij-instromers. Het aandeel zij-instromers in Vlaanderen ligt daarmee lager dan het gemiddelde van één op drie in de EU-14-landen. Het door De Witte et al. (2025) gerapporteerde percentage van 19,8% komt overeen met de eerder vermelde verhouding van minder dan één op vijf bij Spruyt et al. (2021). Tussen 2012 en 2021 nam het aandeel zij-instromers wel significant toe: van 14,9% in 2012 naar 26,2% in 2021 (Spruyt et al., 2021).

Uit het onderzoek van De Witte et al. (2025) blijkt dat het aandeel zij-instromers aanzienlijk groter is binnen de groep die een lerarendiploma voor het hoger secundair onderwijs behaalde (43,5%) in vergelijking met de groepen die een diploma behaalden voor het lager secundair onderwijs (13,6%), lager onderwijs (10,8%) of kleuteronderwijs (11,7%). Daarnaast is in elke groep een stijging van het aandeel zij-instromers waarneembaar tussen 2012 en 2021, al is die het sterkst binnen de groepen lager en hoger secundair onderwijs. Zo nam het aandeel zij-instromers in de groep lager secundair toe van 8,6% naar 22,7%, en in de groep hoger secundair van 33,7% naar 54,5%.

1.1.3.3.1. Beleidsmaatregelen om meer zij-instromers aan te trekken

De studie van Spruyt et al. (2023) wijst erop dat het voor zij-instromers vaak financieel niet aantrekkelijk is om de overstap naar het onderwijs te maken, aangezien ze een deel van hun anciënniteit verliezen. De Vlaamse Overheid heeft daarom verschillende maatregelen genomen om zij-instroom in het onderwijs te faciliteren, waaronder regelingen inzake geldelijke anciënniteit. Hieronder volgt een overzicht van de maatregelen die specifiek ten behoeve van zij-instromers zijn genomen. Tegelijkertijd zijn ook bredere maatregelen genomen om het lerarentekort in het algemeen aan te pakken, maar deze worden hier niet besproken.

1 september 2020

Tot 30 augustus 2020 konden slechts bepaalde personen die de overstap maakten vanuit de privésector maximaal tien jaar geldelijke anciënniteit meenemen. Deze regeling was beperkt tot technische en praktijkvakken en kon alleen worden toegepast als de eerdere ervaring in de privésector werd beschouwd als 'nuttige ervaring' (Vlaamse Overheid, 16 juli 2025).

De maatregel die op 1 september 2020 in werking trad, maakt het mogelijk om tot acht jaar aan dienstjaren als werknemer of zelfstandige op te nemen in de geldelijke anciënniteit, op voorwaarde dat het personeelslid wordt aangesteld in een knelpuntambt, -vak of -specialiteit (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025).

6 december 2021

Voormalig Onderwijsminister Ben Weyts lanceert een plan om het lerarentekort aan te pakken, waaronder meer anciënniteit voor zij-instromers (Vlaamse Overheid, 6 december 2021; VRT, 6 december 2021).

Privéwerknemers die overstapten naar het onderwijs konden vanaf september 2020 tot acht jaar anciënniteit meenemen, maar enkel indien zij lesgeven in een knelpuntvak. Vanaf december 2021 werd deze regeling uitgebreid tot tien jaar, met een verruiming van de lijst knelpuntvakken én de toevoeging van twee ambten. Concreet gaat het om de bijkomende vakken biologie, chemie, fysica, natuurwetenschappen, aardrijkskunde, economie, informatica, Duits, Engels, Latijn, project algemene vakken en techniek, en de ambten van ICT-coördinator en schooldirecteur (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025).

Daarbovenop blijft het systeem van nuttige ervaring behouden, net als de mogelijkheid tot toekenning van extra anciënniteit voor een periode van maximaal 10 jaar (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025).

1 september 2022

De lerarenbonus wordt ingevoerd als ondersteuning voor personeelsleden die nog niet in het bezit zijn van een pedagogisch bekwaamheidsbewijs en tegelijkertijd een lerarenopleiding volgen. De maatregel geldt ook voor personeelsleden die al een pedagogisch bekwaamheidsbewijs bezitten en een opleiding volgen die leidt tot een vereist bekwaamheidsbewijs voor een knelpuntvak of -ambt. Met de lerarenbonus heeft het personeelslid vanaf 1 september 2022 recht op een wekelijkse vermindering van de lesopdracht, met volledig behoud van salaris. Op die manier wordt het voor leraren in opleiding (LIO's) werkbaarder om lesgeven en opleiding te combineren. De maatregel geldt voor alle leraren in opleiding, maar is in het bijzonder relevant voor zij-instromers (Vlaamse Overheid, 1 juli 2025).

21 maart 2023

Ben Weyts kondigt aan dat lesuren voortaan kunnen meetellen als stage-uren. Personen die nog een pedagogische opleiding volgen, kunnen de uren die zij ondertussen al lesgeven laten meetellen als stage-uren binnen de opleiding. Zodra de zij-instromer het diploma behaalt, tellen al deze uren ook mee voor de opbouw van hun rechten. Daardoor kunnen leerkrachten sneller uitzicht krijgen op een benoeming, wat hen sneller zekerheid en stabiliteit biedt en hen bovendien stimuleert om in het onderwijs te blijven (N-VA, 21 maart 2023).

1 september 2023

Sinds 1 september 2023 kunnen zij-instromers (uitsluitend nieuwe personeelsleden) in het Vlaams onderwijs maximaal 15 jaar werkervaring uit de privésector of als zelfstandige laten meetellen voor hun geldelijke anciënniteit, mits zij instromen in een knelpuntambt of -vak in het basis- of secundair

onderwijs of bij centra voor leerlingenbegeleiding. Deze maatregel geldt voor zij-instromers die in dienst treden tot en met 31 augustus 2030 (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025).

Deze maatregel is niet retroactief. Voor personeelsleden die de overstap maakten tussen 1 september 2020 en 30 november 2021, en voor wie bij een aanstelling in een knelpuntambt diensten tot maximaal acht jaar meetellen in de berekening van hun geldelijke anciënniteit, blijft dit maximum van acht jaar ook gelden bij een aanstelling in een knelpuntambt vanaf 1 september 2023. Voor personeelsleden die de overstap maakten tussen 1 december 2021 en 31 augustus 2023, en voor wie bij een aanstelling in een knelpuntambt diensten tot maximaal tien jaar meetellen in de berekening van hun geldelijke anciënniteit, blijft dit maximum van tien jaar ook gelden bij een aanstelling in een knelpuntambt vanaf 1 september 2023 (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025). Personen die vóór 2020 instroomden, kunnen echter geen werkervaring laten meetellen. Hierdoor is de loonongelijkheid tussen 'oude' en 'nieuwe' zij-instromers aanzienlijk (Vlaams Parlement, 2024).

Volgens de voormalige minister van Onderwijs, Ben Weyts, die verschillende van de hierboven vermelde maatregelen heeft ingevoerd, was er een merkbare stijging van het aantal zij-instromers in het Vlaamse onderwijs. Zo was er in het schooljaar 2022-2023 een stijging van ongeveer 7% ten opzichte van het voorgaande schooljaar, met 4.697 zij-instromers in 2022-2023 tegenover 4.398 in 2021-2022. Dit was een nieuw record in absolute aantallen. Zij-instromers kiezen daarbij vooral voor het secundair onderwijs (ongeveer 3.000), waar de noden het grootst zijn. Ter vergelijking: tijdens het schooljaar 2019-2020 waren er ongeveer 2.800 zij-instromers in Vlaanderen (N-VA, 29 augustus 2023; VRT, 29 augustus 2023). Voor de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 konden nog geen cijfers gevonden worden.

1.1.4. Kenmerken van de zij-instromer

Eerder onderzoek heeft aangetoond dat zij-instromers zich onderscheiden van niet-zij-instromers op een aantal kenmerken. Hieronder volgt een overzicht van de voornaamste verschillen.

Demografische kenmerken

- Zij-instromers zijn gemiddeld ouder dan niet-zij-instromers (Baeten & Meeus, 2016). De zij-instromer is gemiddeld 11 jaar ouder dan de niet-zij-instromer bij het afstuderen aan de lerarenopleiding (34.7 vs 23.3 jaar) en bij instroom in het lerarenberoep (De Witte et al., 2025).
- Een groter aandeel is mannelijk, al blijft de meerderheid vrouw (Baeten & Meeus, 2016; De Witte et al., 2025).
- Er zijn weinig verschillen in migratieachtergrond (Boyd et al., 2011).
- Zij-instromers hebben vaker een masterdiploma (De Witte et al., 2025).

- Zij-instromers werken veel vaker in het hoger secundair onderwijs (61,2% zij-instromer vs. 22,8% niet zij-instromer) (De Witte et al., 2025).
- In het secundair onderwijs kiezen ze minder vaak voor STEM vakken en Sport & Beweging, maar vaker voor beroepsgerichte of praktijkgerichte vakken (De Witte et al., 2025).

Ervaringen en competenties

Zij-instromers onderscheiden zich hierin op vijf punten:

- Motieven: Ze hebben een sterke intrinsieke motivatie. Ze willen bijdragen aan de samenleving en werken met jongeren (Baeten & Meeus, 2016; Tigchelaar et al., 2010)
- Vaardigheden: Ze beschikken over transfereerbare vaardigheden zoals communicatie, planning en probleemoplossend vermogen, evenals een hoge mate van self-efficacy (Tigchelaar et al., 2010).
- Kennis: Ze bezitten vakspecifieke expertise uit eerdere loopbanen (Hogg et al., 2023; Tigchelaar et al., 2010).
- Overtuigingen: Zij-instromers hebben doorgaans sterkere overtuigingen, bijvoorbeeld over wat goed lesgeven inhoudt (Tigchelaar et al., 2010). Ze hechten meer belang aan kennisoverdracht dan aan socio-emotionele ontwikkeling van leerlingen (Laming & Horne, 2013).
- Autonomie: Ze beschikken over een grotere mate van zelfsturing en zelfverantwoordelijkheid in leerprocessen (Baeten & Meeus, 2016; Tigchelaar et al., 2010).

Effectiviteit in de klas

- Ze zijn niet noodzakelijk effectiever dan niet-zij-instromers wanneer het gaat om de leerwinst van leerlingen (Boyd et al., 2011).
- Ze zijn wel sterker in het organiseren van leerinhouden en leeromgevingen (Haselkorn & Hammerness, 2008).

Profielen van zij-instromers

Coppe et al. (2021) konden uit hun onderzoek drie profielen van zij-instromers onderscheiden bij intrede in het beroep. Ten eerste is er het 'finally found my calling'-profiel (50,5%). Personen in dit profiel kozen niet bewust voor het lerarenberoep, maar maakten een carrièrewissel na een ingrijpende gebeurtenis. Ze werden op natuurlijke wijze aangetrokken tot het onderwijs, vaak door intrinsieke motivatie of sociale meerwaarde. In sommige gevallen hielpen bestaande contacten in het onderwijs hen bij de overstap. Ze ervaarden deze transitie niet als erg stressvol, omdat ze vertrouwen hadden in hun aanpassingsvermogen en in hun capaciteiten als leraar. Ten tweede is er het 'newly convinced'-

profiel (40,7%). Deze personen verlieten hun vorige job omdat die niet meer bij hen paste. De keuze voor het onderwijs kwam voort uit het idee dat het hen beter zou liggen, eerder dan uit diepgewortelde motivatie. Hun overstap werd vooral gedreven door de behoefte om zich nuttig te voelen, na het verlies van betekenis in hun vorige beroep. Ze geloven wel dat ze zich kunnen aanpassen, maar twijfelen aan hun geschiktheid als leraar. Ten slotte onderscheidden Coppe et al. (2021) nog het 'maladaptive'-profiel (8,8%). Net als bij het 'newly convinced'-profiel stapten deze personen over omdat hun vorige beroep hen niet meer lag. Hun keuze voor het onderwijs was vooral gebaseerd op persoonlijke voordelen (bijvoorbeeld werkzekerheid of werkomstandigheden). In tegenstelling tot de andere profielen tonen zij weinig vertrouwen in hun aanpassingsvermogen en in hun bekwaamheid als leraar.

Uit Coppe et al. (2021) hun onderzoek bleek ook dat zij-instromers met een intrinsieke motivatie en groot aanpassingsvermogen succesvoller zijn. Wie vooral overstapt omwille van persoonlijk nut (bijvoorbeeld werkzekerheid of vrije tijd) en een laag aanpassingsvermogen heeft, vormt een kwetsbaar profiel.

1.1.5. Retentie van de zij-instromer

Zoals eerder vermeld, is één van de oorzaken van het lerarentekort de hoge uitstroom van leraren. Er werd ook specifiek onderzoek verricht naar de uitstroom van zij-instromers, zowel internationaal als in Vlaanderen. In deze studie beperken we ons echter tot de Vlaamse context, aangezien die het meest relevant is voor dit onderzoek en omdat in Vlaanderen statistisch significante resultaten werden vastgesteld.

De Witte et al. (2025) onderzochten uitgebreid of er in Vlaanderen een verschil bestaat in de retentiegraad tussen zij-instromers en niet-zij-instromers. Deze vergelijkende studie omvatte 13.178 zij-instromers (19,8% van het totaal) en 53.291 niet-zij-instromers (80,2% van het totaal), op een totaal van 66.469 leraren. Het onderzoek heeft enkel betrekking op leraren die tussen 2008 en 2021 een bekwaamheidsdiploma hebben behaald.

In het onderzoek van De Witte et al. (2025) wordt een uitstroomer gedefinieerd als iemand die "gedurende 365 dagen geen nieuwe opdracht meer heeft gehad als onderwijzend- of bestuurspersoneel" (p.87). De belangrijkste bevindingen van deze studie zijn als volgt:

- De retentie ligt lager bij zij-instromers dan bij niet-zij-instromers, met de grootste uitval tijdens de eerste twee jaren van de loopbaan. Daarna daalt de uitval geleidelijk:
 - Zij-instromers: De retentiegraad bedraagt na één jaar 83,6%, na drie jaar 73,1% en na tien jaar 64,9%.
 - Niet-zij-instromers: De retentiegraad bedraagt na één jaar 87,5%, na drie jaar nog 79,1% en na tien jaar 72,2%.

- De lagere retentiegraad van zij-instromers zou gedeeltelijk kunnen verklaard worden door het feit dat zij minder vaak een vereist bekwaamheidsbewijs hebben voor hun opdracht en dat zij vaker in het hoger secundair onderwijs staan waar de retentie in het algemeen lager is.
- Er is wel een positieve trend zichtbaar tussen 2009 en 2018: De retentie van zij-instromers na één en drie jaar stijgt significant en het verschil met niet-zij-instromers wordt kleiner.
- Achtergrondkenmerken van de uitstromende zij-instromer:
 - Mannelijke zij-instromers vertonen een iets hogere retentie dan vrouwelijke, terwijl bij de niet-zij-instromers net het omgekeerde geldt.
 - De retentie van zij-instromers is hoger dan die van niet-zij-instromers in het hoger secundair onderwijs, maar lager in het kleuter-, lager en lager secundair onderwijs.
- Factoren die de retentiegraad van zij-instromers positief beïnvloeden:
 - Een stabiele opdracht – en in het bijzonder een vaste benoeming – heeft een significant positief effect. Dit effect wordt niet vastgesteld bij niet-zij-instromers.
 - Een opdracht via het lerarenplatform.
 - Een vereist bekwaamheidsbewijs.
- Factoren die de retentiegraad van zij-instromers negatief beïnvloeden:
 - Een hoger aandeel leerlingen met schoolse achterstand.

1.2. Framing

Framing is een veelbesproken onderwerp binnen de literatuur, waarbij verschillende onderzoekers hun eigen definitie hanteren. Ondanks de variatie vertonen veel definities onderlinge overlap. Hieronder wordt in §1.2.1 het concept 'framing' toegelicht. In §1.2.2 word ingegaan op voorgaand onderzoek naar framing van de leraar, aangezien er geen voorgaand onderzoek naar framing van de zij-instromer werd gevonden.

1.2.1. Wat is framing?

Volgens Entman (1993) draait framing om het selecteren en benadrukken van bepaalde aspecten in een boodschap. Er worden dus bepaalde aspecten uit een boodschap gehaald en extra geaccentueerd, zodat "een specifieke probleembeschrijving, oorzaak, moreel oordeel en/of oplossing voor het beschreven item naar voren komt" (Entman, 1993, p.52). Framing stuurt de ontvanger van de boodschap in het vormen van bepaalde frames waarmee hij de benadrukte informatie op een samenhangende en betekenisvolle manier interpreteert (Baden, 2020).

Entman et al. (2009) vullen aan dat een frame steeds opnieuw dezelfde thema's, eigenschappen en beelden oproept, vaak met gelijke of vergelijkbare woorden en symbolen. Door frames herhaaldelijk te gebruiken in verschillende teksten kunnen mensen associaties opmerken, begrijpen, onthouden en later opnieuw toepassen. Framing werkt dus over tijd: blootstelling aan bepaalde frames in het heden

vergroot de kans op bepaalde reacties in de toekomst, terwijl het tegelijkertijd andere mogelijke gedachten of associaties naar de achtergrond drukt (Entman et al., 2009).

Gamson en Modigliani (1989) definiëren een frame als “a central organizing idea for making sense of relevant events, suggesting what is at issue” (p.3). Zij stellen dat mediaberichtgeving gezien kan worden als een verzameling ‘interpretive packages’ die betekenis geven aan een onderwerp. Zo’n package bestaat uit ‘framing devices’ en ‘reasoning devices’: “We distinguish framing devices that suggest how to think about the issue and reasoning devices that justify what should be done about it” (Gamson & Modigliani, 1989, p.3). Framing devices en reasoning devices zijn de middelen waarmee een frame zich manifesteert in een bericht. Framing devices komen voor onder de vorm van metaforen, modelvoorbeelden, slagzinnen, gedetailleerde beschrijvingen en visuele beelden (Gamson & Modigliani, 1989). Volgens Van Gorp (2006) zijn woordkeuze, argumenten en stereotiepe beschrijvingen ook voorbeelden van framing devices. Reasoning devices geven de oorzaken, gevolgen en oordelen van een probleem weer, aldus Gamson en Modigliani (1989). Ze verwijzen naar de vier functies van framing uit Entman (1993) zijn definitie: problemen definiëren, oorzaken aangeven, morele oordeel vellen en oplossingen voorstellen. Van Gorp (2006) geeft aan dat de kern van wat een frame uitmaakt de metacommunicatieve boodschap is die niet altijd expliciet aanwezig is, maar zichtbaar wordt gemaakt via framing devices. Framing devices zijn dus expliciet in de tekst terug te vinden, terwijl reasoning devices ofwel duidelijk ofwel meer impliciet aanwezig zijn.

Entman (1993) spreekt in zijn studie ook over ‘schemata’. Hij legt uit dat dit mentale structuren of denkraamwerken zijn: clusters van opgeslagen ideeën die mensen helpen om informatie te verwerken. Schemata bepalen dus hoe het publiek binnenkomende informatie gaat interpreteren en verwerken, en hoe succesvol een frame in een tekst is om hun denken te beïnvloeden. Zo kan zelfs een enkel, nauwelijks toegelicht idee dat ergens verstopt staat in de tekst, toch opvallen als het goed aansluit bij de bestaande schemata van de lezer. Omgekeerd kan een idee dat sterk wordt benadrukt juist moeilijk zijn om op te merken, te begrijpen of te onthouden als het niet past binnen iemands bestaande denkpatronen (Entman, 1993).

Pan en Kosicki (1993) noemen een frame een ‘thema’, dat ze definiëren als “an idea that connects different semantic elements of a story into a coherent whole” (p.59). Zij stellen dat er vier structurele dimensies zijn waarmee een frame wordt geconstrueerd en gecommuniceerd: de syntactische structuur, de scriptstructuur, de thematische structuur en de retorische structuur.

Ten eerste is er de syntactische structuur die verwijst naar de schikking van woorden en zinnen tot volledige zinsconstructies. Pan en Kosicki (1993) geven aan dat nieuwsverhalen vaak een specifieke syntactische opbouw volgen: de omgekeerde piramidestructuur. Die bestaat uit de kop, de lead, de body (bestaande uit episodes en achtergrondinformatie) en het slot. De betekenisdragende kracht van deze elementen neemt af in deze volgorde. De kop is het krachtigste framingmiddel: deze activeert bij

de lezer direct bepaalde begrippen of associaties en bepaalt zo in grote mate hoe het bericht wordt geïnterpreteerd. Daarna volgt de lead, die het onderwerp een nieuwswaardige invalshoek geeft en zo richting geeft aan hoe het verhaal begrepen moet worden, enzovoort. Daarnaast bevat de syntactische structuur van nieuwsverhalen ook een reeks professionele conventies die op ten minste drie manieren kunnen worden ingezet als framingmiddelen: door het aanroepen van feitelijkheid via experts of data, door bepaalde standpunten kracht bij te zetten via officiële bronnen, of juist door andere standpunten te marginaliseren. Ten tweede zijn er de scriptstructuren. Die omvatten de vijf W's en één H: wie, wat, waar, waarom, wanneer en hoe. Niet elk nieuwsbericht hoeft al deze elementen te bevatten, maar ze vormen volgens Pan en Kosicki (1993) wel de basiscategorieën van informatie die een journalist geacht wordt te verzamelen en te rapporteren. Ten derde heb je de thematische structuren die vooral relevant zijn voor 'issue stories' die draaien om één centraal thema of onderwerp en daarbij meerdere gebeurtenissen, handelingen of uitspraken beschrijven die daarmee te maken hebben. De thematische structuur van een nieuwsbericht is een hiërarchisch geheel, waarin het hoofdthema het centrale knooppunt vormt dat verschillende subthema's met elkaar verbindt. Deze subthema's zijn op hun beurt weer gekoppeld aan ondersteunende elementen, zoals episodes, achtergrondinformatie en citaten van bronnen. Ten vierde zijn er nog de retorische structuren die verwijzen naar de stilistische keuzes die journalisten maken. De framing devices van Gamson en Modigliani (1989) vallen hieronder: metaforen, modelvoorbeelden, slagzinnen, gedetailleerde beschrijvingen en visuele beelden. Retorische structuren worden vaak deels bepaald door de manier waarop bronnen zichzelf bewust in het nieuws proberen te brengen. Tegelijk gebruiken journalisten zelf ook retorische middelen om beelden op te roepen, bepaalde punten extra te benadrukken of een bericht levendiger te maken. Pan en Kosicki (1993) benadrukken nog de belangrijke rol van lexicale keuzes – de specifieke woorden die journalisten gebruiken. Ze vormen een essentieel onderdeel van de manier waarop nieuwsverhalen worden opgebouwd.

Framing gaat niet alleen over de productie van de boodschap, maar ook over de actieve rol van het publiek in de interpretatie ervan op basis van hun eigen kennis en levenservaringen. De sociale werkelijkheid ontstaat daardoor niet enkel vanuit de media zelf, maar als uitkomst van een samenspel tussen zender en ontvanger (Pan & Kosicki, 1993; Van Gorp, 2006).

Baden (2020) en Van Gorp (2006) benadrukken dat het in communicatie onmogelijk is om alle aspecten van een situatie, gebeurtenis, kwestie of idee over te brengen, waardoor selectie en constructie door de media onvermijdelijk is. Er worden altijd bepaalde elementen uitgelicht terwijl andere worden weggelaten of naar de achtergrond verdwijnen. Hierdoor geven mediaboodschappen slechts een gedeeltelijke perceptie van de werkelijkheid weer. Er wordt verondersteld dat mediamakers bij het maken van mediaberichten bewust of onbewust gebruikmaken van frames. Baden (2020) en Van Gorp (2006) stellen dat de selectie van wat wel en niet wordt gecommuniceerd belangrijk is, omdat het bepaalt welke frames de ontvangers vormen en dus welke betekenis aan de boodschap wordt gegeven.

Van Gorp (2006) voegt hieraan toe dat het effect van de frames wordt versterkt doordat de media vaak dezelfde bronnen raadplegen en ook elkaar als bron gebruiken. Op die manier kunnen identieke frames doorheen verschillende media verschijnen. Journalisten kunnen een nieuwsbericht zo construeren dat tal van elementen op verschillende tekstuele niveaus naar hetzelfde frame verwijzen. Verder is er een belangrijk onderscheid te maken tussen framing *door* de media en framing *via* de media. Bij framing *door* de media kiest de journalist zelf een bepaald frame bij het verslaan van een gebeurtenis. Bij framing *via* de media daarentegen gaat het om frames die afkomstig zijn van externe actoren, zoals framesponsors, die opgenomen worden in de berichtgeving (Van Gorp, 2006).

Om te onderzoeken welke frames aanwezig zijn in teksten, kan een framinganalyse worden uitgevoerd. Bij een framinganalyse worden de meest dominante frames gereconstrueerd door de framing devices en reasoning devices in kaart te brengen. Er zijn verschillende manieren om frames te reconstrueren, waaronder een inductieve strategie. Daarbij worden eerst mogelijke framing en reasoning devices in het bronnenmateriaal geïnventariseerd, waarna op basis daarvan relevante frames worden afgeleid (Van Gorp, 2006).

1.2.2. Voorgaand onderzoek naar framing van de zij-instromer

Er is geen eerder onderzoek gevonden naar de framing of beeldvorming van zij-instromers in de media, noch in België, noch internationaal. Hiervoor werden verschillende zoektermen gebruikt: 'framing zij-instromers', 'framing zij-instromers media', 'framing analyse zij-instromers', 'voorstelling zij-instromers', 'voorstelling zij-instromers media', 'framing second career teachers', 'framing second career teachers media', 'representation second career teachers', 'representation second career teachers media', 'frame analysis second career teachers', 'frame analysis second career teachers media', 'framing career change teachers', 'framing career change teachers media', 'representation career change teachers', 'representation career change teachers media', 'frame analysis career change teachers', 'frame analysis career change teachers media', 'framing lateral entrants teaching', 'representation lateral entrants teaching' en 'frame analysis lateral entrants teaching'.

1.2.2.1. *Onderzoek naar beeldvorming van de leraar*

Er bestaat wel onderzoek naar de manier waarop het onderwijs en de leraar worden geportretteerd in nieuwsberichtgeving. Onderzoek naar hoe de leraar in de media wordt afgebeeld, kan relevant zijn aangezien de zij-instromer ook een leraar is. Zo onderzocht De Petter (2024) in haar masterproef hoe Vlaamse kwaliteitsmedia in 2023 het lerarentekort en de leraar voorstellen. Ze deed dit aan de hand van een kwalitatieve, inductieve framinganalyse. Voor het lerarentekort identificeerde ze vier frames: 'onderbemand schip', 'crisis', 'politiek toneel' en 'kritische achterban'. Deze frames hebben overwegend een negatieve insteek, een vaststelling die volgens De Petter (2024) aansluit bij eerder onderzoek.

Daarnaast identificeerde De Petter (2024) drie verschillende frames voor de leraar: 'de gegeerde', 'het slachtoffer' en 'de held'. Het frame 'de gegeerde' toont de leraar als iemand die erg gewild is door het lerarentekort. Scholen doen er alles aan om leraren aan te trekken, waardoor die laatsten veel keuzevrijheid hebben en makkelijker kunnen overstappen naar een andere school of bepaalde voorwaarden kunnen stellen. In het frame 'het slachtoffer' verschijnt de leraar als iemand die gebukt gaat onder hoge maatschappelijke verwachtingen. Doordat ouders vaak hoogopgeleid en kritisch zijn, moeten leraren meer een opvoedende rol opnemen en zich voortdurend verantwoorden. Ten slotte identificeerde De Petter (2024) het frame 'de held', waarin de leraar wordt gepresenteerd als essentieel voor kwaliteitsvol onderwijs. Ondanks de vele uitdagingen en de complexiteit van het beroep, blijft de leraar gepassioneerd en gemotiveerd zijn werk doen. De Petter (2024) concludeerde dat het beeld van de leraar in Vlaamse kwaliteitsmedia positiever is dan wat uit eerdere buitenlandse studies naar voren kwam.

Uit eerdere studies naar de beeldvorming van het onderwijs en leraren in nieuwsberichtgeving, blijkt inderdaad dat er vooral negatief wordt bericht over leraren. Daarbij worden leraren vaak genoemd als oorzaak voor onderwijsproblemen (Coe et al., 2020; Cohen, 2010; Shine, 2015).

Shine (2015) onderzocht hoe leraren worden geportretteerd in de berichtgeving over het lerarentekort in vier grote Australische kranten gedurende een periode van tien jaar, van 2004 tot 2013. In deze berichtgeving worden leraren hoofdzakelijk op vier manieren geportretteerd. Ten eerste wordt het lerarentekort vooral toegeschreven aan het feit dat veel leraren – met name starters – het beroep verlaten. De nadruk ligt hierbij sterk op de hoge uitval binnen de eerste vijf jaar. Ten tweede koppelen de kranten het tekort aan ontevredenheid over het salaris, al wijst Shine (2015) erop dat deze koppeling niet volledig strookt met de werkelijkheid: leraren zelf noemen hun loon slechts zelden als reden om het beroep te verlaten. Ten derde richt de berichtgeving zich sterk op de negatieve aspecten van het leraarschap. Lesgeven wordt vaak voorgesteld als een zwaar, stressvol en veeleisend beroep. De hoge werkdruk wordt frequent aangehaald als reden voor uitval, vooral bij beginnende leraren. Hoewel er ook verhalen voorkomen waarin leraren met passie en voldoening over hun werk spreken, blijven deze uitzonderlijk en krijgen ze weinig aandacht. Ten slotte worden leraren geregeld afgeschilderd als laagpresteerders. Zo wordt vaak gesteld dat studenten met lage academische scores tot de lerarenopleiding worden toegelaten, zonder dat deze beweringen onderbouwd worden met gegevens of citaten. Deze voorstelling past binnen een bredere tendens waarin leraren verantwoordelijk worden gehouden voor problemen binnen het onderwijs. Op deze manier dragen de media bij aan een negatief en ongenueanceerd beeld van leraren als laagpresteerders, volgens Shine (2015).

Ook Cohen (2010) stelde vast dat er in de berichtgeving over leraren regelmatig in termen van 'verantwoordelijkheid' wordt gesproken, wat bijdraagt aan de perceptie dat leraren verantwoordelijk zijn voor het falen van het onderwijssysteem. Aan de hand van een kritische discoursanalyse van

artikels uit 2006 en 2007 in een Amerikaanse krant onderzocht Cohen (2010) hoe taalpatronen de professionele identiteit van leraren en hun positie ten opzichte van kennis en autoriteit in het onderwijsdebat vormgaven. De studie identificeerde twee dominante 'sociale talen' in de berichtgeving over leraren: 'Accountability' (verantwoordelijkheid) en 'Caring' (zorgzaamheid). Binnen de taal van Accountability worden leraren vaak neergezet als oorzaak van onderwijsproblemen, zoals falende scholen. De taal van Caring daarentegen fungeert als tegenstem, met aandacht voor persoonlijke verhalen van leraren waarin empathie en betrokkenheid centraal staan. Hoewel beide talen aanwezig zijn, domineert het discours van Accountability. In tegenstelling tot Caring, wordt dit discours geassocieerd met kennis, autoriteit en beleidsinvloed. Daardoor worden leraren in 'zorgzame' verhalen impliciet wel afgebeeld als betrokken, maar niet deskundig of invloedrijk.

In de studie van Coe et al. (2020), waarin televisiejournals over de periode 1990 tot 2015 werden geanalyseerd, bleek eveneens dat nieuwsberichten over onderwijs vaak een negatieve toon aannemen. Het onderwijssysteem werd regelmatig voorgesteld binnen een zogenaamd 'crisisframe', waarbij onderwijs wordt gepresenteerd als falend met negatieve gevolgen voor de samenleving. De verantwoordelijkheid hiervoor werd opnieuw vaak bij scholen en leerkrachten gelegd. Zo werd gesuggereerd dat leraren ondergekwalficeerd zouden zijn en lage verwachtingen koesteren ten aanzien van hun leerlingen.

Coe et al. (2020) onderzochten ook specifiek hoe leraren worden voorgesteld in de nieuwsberichtgeving. Leraren werden daarbij regelmatig gepresenteerd binnen een 'verantwoordelijkheidsframe', waarin ze bekritiseerd worden omdat ze onvoldoende verantwoording zouden afleggen voor de prestaties van hun leerlingen. De nadruk ligt hierbij op een gebrek aan motivatie of het ontbreken van consequenties bij slecht lesgeven. Daarnaast werd ook een 'capaciteitenframe' geïdentificeerd. In dit frame worden leraren niet als ongemotiveerd, maar als onvoldoende bekwaam beschouwd: ze doen hun best, maar beschikken niet over de juiste opleiding, ondersteuning of vaardigheden om kwalitatief goed onderwijs te bieden.

Hoewel de algemene toon in de berichtgeving eerder negatief is, komt directe kritiek op leraren relatief weinig voor. In de studie van Coe et al. (2020) bevatte slechts 4,8% van de nieuwsberichten expliciete kritiek op leraren. Deze kritiek richtte zich vooral op drie thema's: de lerarenarbeidsmarkt, onderwijsstandaarden en onderwijskwaliteit. Leraren werden daarbij zelden openlijk aangevallen, maar wel impliciet verantwoordelijk gehouden voor het falen van het onderwijssysteem. Ook in de studie van Shine (2015) werd weinig directe kritiek vastgesteld, met uitzondering van de beeldvorming van leraren als laagpresteerders.

Ten slotte werd in de studies van Cohen (2010) en Shine (2015) een tendens vastgesteld waarbij leraren zelden zelf aan het woord komen. Cohen (2010) stelde vast dat leraarsperspectieven ontbraken in artikels die binnen de Accountability-taal werden geschreven, wat het beeld versterkt dat

leraren weinig zeggenschap of autoriteit hebben over hoe onderwijs wordt vormgegeven. Ook Shine (2015) concludeerde dat leraren amper geciteerd worden in de media. In de berichtgeving spraken vakbonden, politici en academici vaak namens hen. In contrast hiermee bleek uit de analyse van televisiejournals in de studie van Coe et al. (2020) dat leraren juist wél regelmatig aan het woord komen. In 52,7% van de onderzochte nieuwsitems werden leraren geciteerd – alleen leerlingen kwamen vaker aan bod (55,6%). Andere groepen werden aanzienlijk minder geciteerd: overheidsfunctionarissen (38%), schoolbestuurders (31,6%) en ouders (28,4%). Leraren kregen vooral een stem in berichtgeving over thema's die hun dagelijkse praktijk betroffen, zoals burgerschapseducatie, technologie in de klas en de lerarenarbeidsmarkt. Bij meer beleidsgevoelige onderwerpen, zoals politiek of onderwijsstandaarden, kwamen ze daarentegen veel minder aan het woord.

1.2.2.2. Invloed op (aanstaande) leraren en de publieke perceptie

Shine (2015) wijst erop dat de overwegend negatieve toon in de berichtgeving potentiële leraren kan afschrikken en huidige leraren kan ontmoedigen om in het beroep te blijven. Daarnaast kan deze beeldvorming een negatieve invloed hebben op de instroom in lerarenopleidingen en op de publieke waardering voor het beroep van leraar.

Liu en Tsao (2013) concludeerden dat negatieve berichtgeving nefast kan zijn voor de overtuigingen en motivatie van leraren-in-opleiding. In hun Taiwanese studie voerden zij een experiment uit waarbij aanstaande leraren willekeurig werden onderverdeeld in twee groepen: de ene groep las uitsluitend positief onderwijsnieuws, terwijl de andere groep enkel negatief onderwijsnieuws kreeg voorgelegd.

Uit het onderzoek bleek dat beide groepen het nieuws op verschillende manieren verwerkten. De groep die positief nieuws las, gebruikte voornamelijk inferentie om betekenis te construeren, terwijl de groep die negatief nieuws las vooral interpretatie toepaste. Bij inferentie combineert de lezer eigen kennis en ervaringen met de informatie in de tekst, terwijl dit bij interpretatie niet gebeurt. Lezers die inferentie toepasten, bleken beter in staat hun bestaande overtuigingen te behouden of te versterken. Lezers die interpretatie toepasten, accepteerden het negatieve nieuws sneller als waarheid, wat hun overtuigingen ondermijnde. Vooral bij een gebrek aan achtergrondkennis over het onderwijs, bijvoorbeeld door een gebrek aan praktijkervaring, konden deze laatsten de negatieve berichten moeilijk kritisch evalueren en verloren ze hun aanvankelijke enthousiasme en motivatie voor het lerarenberoep (Liu & Tsao, 2013).

Liu en Tsao (2013) benadrukken daarom dat lerarenopleidingen meer positieve voorbeelden en realistische praktijkervaringen moeten aanbieden en leraren-in-opleiding moeten stimuleren om kritisch te leren denken.

1.2.2.3. Aanbevelingen voor berichtgeving over onderwijs

Shine (2018) formuleerde op basis van interviews met Australische leraren enkele aanbevelingen voor de berichtgeving over onderwijs. Tijdens deze interviews werd gevraagd naar hun perceptie van de nieuwsverslaggeving over het onderwijs. Uit de antwoorden bleek dat leraren de berichtgeving over het algemeen als voornamelijk negatief en oppervlakkig ervaren. Ze gaven aan zich vaak niet correct of eerlijk gerepresenteerd te voelen in het nieuws en vonden dat de berichtgeving hun dagelijkse ervaringen in het onderwijs onvoldoende weerspiegelt. Onderwijsnieuws werd vaak als simplistisch en weinig genuanceerd ervaren, met een sterke focus op problemen en zonder zichtbare betrokkenheid bij het onderwijsveld.

Op basis van deze bevindingen stelt Shine (2018) verschillende aanbevelingen voor. Zo zouden journalisten meer kennis moeten verwerven over de complexiteit van scholen en hedendaagse lespraktijken. Een nauwere samenwerking met schoolgemeenschappen wordt aanbevolen om een beter begrip te ontwikkelen van het onderwijssysteem en de druk waaronder leraren werken. Daarnaast is het van belang dat journalisten niet alleen negatieve verhalen brengen, maar ook ruimte maken voor positieve voorbeelden. Dit vereist een neutrale en oprechte benadering in zowel interviews als verslaggeving, evenals een duidelijke bereidheid om goed geïnformeerd te zijn over onderwijsthema's.

Verder benadrukt de onderzoeker het belang van voldoende tijd en ruimte voor journalistiek onderzoek. Onderwijs zou grondig en genuanceerd moeten worden verslagen, met aandacht voor context, diverse perspectieven en verhalen vanop de werkvloer, in plaats van enkel standpunten van officiële woordvoerders. Tot slot pleit ze voor meer aandacht voor 'solutions journalism', waarbij niet alleen problemen worden belicht, maar ook mogelijke oplossingen en succesvolle praktijken in beeld worden gebracht. Dit kan bijdragen aan een genuanceerder en evenwichtiger beeld van het onderwijs in de media (Shine, 2018).

2. ONDERZOEKSAANPAK

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksaanpak toegelicht. In §2.1 komen de centrale onderzoeksvraag en de twee deelvragen aan bod. §2.2 bespreekt de samenstelling van het corpus en in §2.3 wordt de gekozen methode uiteengezet.

2.1. Onderzoeksvragen

Dit onderzoek heeft als doel te achterhalen op welke manier zij-instromers worden voorgesteld in de Vlaamse nieuwsmedia. Daarbij wordt zowel gekeken naar kwaliteitsmedia als populaire media, binnen de periode van januari 2022 tot juli 2025. Er werd geen eerder onderzoek gevonden dat deze thematiek behandelt, noch binnen België, noch internationaal. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het fenomeen van de zij-instromer relatief recent is en pas de laatste jaren prominenter aan bod komt in de media.

Het onderzoek vertrekt vanuit één centrale onderzoeksvraag, aangevuld met twee deelvragen:

Centrale onderzoeksvraag: Welke frames gebruiken de Vlaamse kranten De Morgen, De Standaard, De Tijd, Het Laatste Nieuws, Het Nieuwsblad en het magazine Knack in hun berichtgeving over de zij-instromer tussen januari 2022 en juli 2025?

Deelvraag 1: Hoe verschillen de gebruikte frames tussen de verschillende jaren binnen de onderzoeksperiode (januari 2022– juli 2025)?

Deelvraag 2: Hoe verschillen de gebruikte frames tussen de kwaliteitsmedia (De Morgen, De Standaard, De Tijd en Knack) en de populaire media (Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad)?

De centrale onderzoeksvraag richt zich op het beeld dat in de Vlaamse pers wordt geschetst van de zij-instromer, binnen de periode van januari 2022 tot juli 2025. In de analyse worden zowel kwaliteitsmedia als populaire media opgenomen. Deelvraag 1 onderzoekt of er doorheen de verschillende jaren binnen deze onderzoeksperiode variaties optreden in de gebruikte frames. Dit kan aanwijzingen geven over een mogelijke evolutie in de manier waarop de zij-instromer in de pers wordt voorgesteld. Deelvraag 2 gaat na of er verschillen bestaan tussen de kwaliteitsmedia en de populaire media in de gebruikte frames. Op die manier wordt onderzocht of deze mediatypes de zij-instromer op een verschillende manier framen.

2.2. Corpussamenstelling

In deze paragraaf wordt besproken hoe het corpus werd samengesteld. In §2.2.1 wordt eerst algemeen besproken hoe er op zoek werd gegaan naar relevante artikels. Daarna komen drie

belangrijke selectiecriteria aan bod: het onderwerp van de nieuwsberichten (§2.2.2), de tijdsafbakening (§2.2.3) en de keuze van de nieuwsmedia (§2.2.4).

2.2.1. Algemeen

Om te onderzoeken hoe de zij-instromer wordt voorgesteld in de Vlaamse nieuwsmedia tussen januari 2022 en juli 2025 werd een corpus van nieuwsberichten samengesteld. Dit corpus (zie bijlage 1) bestaat uit 80 artikels, verzameld via de databank Belgapress. Bij de selectie werd rekening gehouden met een aantal inhoudelijke en praktische criteria.

In Belgapress werd gezocht op de termen 'zij-instromer', 'zij-instromers', 'zijinstromer', 'zijinstromers', 'instromer' en 'instromers'. Deze variaties zijn opgenomen om zoveel mogelijk relevante artikels te identificeren aangezien verschillende media verschillende schrijfwijzen hanteren. Alle nieuwsberichten waarin minstens één van deze termen voorkomt, zijn meegenomen in de initiële resultaten.

Zowel artikels uit de papieren als uit de online edities van de kranten zijn opgenomen in de zoekopdracht. Omdat dezelfde artikels vaak in beide versies verschijnen, zijn duplicaten van eenzelfde bron niet opgenomen in het corpus aangezien ze een identieke of bijna identieke inhoud hebben. Soms verschijnen duplicaten echter onder een andere titel. Indien zo'n alternatieve titel relevante informatie bevat, wordt dit genoteerd en meegenomen in de verdere analyse. In dit corpus kwam dit echter niet voor.

2.2.2. Onderwerp van de nieuwsberichten

Een belangrijk selectie criterium bij de samenstelling van het corpus was het onderwerp van de nieuwsberichten. In eerste instantie werd hiervoor gekeken naar de titel van het artikel. Artikels waarin de zij-instromer in het onderwijs het centrale thema vormde, werden opgenomen in het corpus. Al snel bleek echter dat dit slechts voor een beperkt aantal resultaten gold. Daarom werden ook artikels doorgenomen die handelden over het onderwijs in het algemeen en meer specifiek over het lerarentekort. Wanneer in deze berichten ook de zij-instromer aan bod kwam en het onderwerp voldoende werd uitgediept, werden ze alsnog opgenomen. Artikels waarin de term wel werd vermeld, maar zonder verdere inhoudelijke bespreking, zijn uitgesloten.

Tijdens het screenen van de zoekresultaten werd duidelijk dat slechts een klein deel van de artikels daadwerkelijk relevant was. Veel artikels bleken niet bruikbaar omdat ze niet over zij-instromers in het onderwijs gingen. De term wordt namelijk ook gebruikt in andere sectoren, zoals bijvoorbeeld de zorg en de kinderopvang. Zelfs binnen de artikels die wel over het onderwijs en het lerarentekort gingen, stond de zij-instromer zelden centraal. In 33 van de 80 artikels uit het corpus (41%) is de zij-instromer het centrale thema. De term werd vaak terloops vermeld, zonder verdere toelichting waardoor deze

artikels niet werden opgenomen. Dit had tot gevolg dat een groot aantal artikels gescreend moest worden, terwijl uiteindelijk slechts een beperkt deel bruikbaar bleek, zoals te zien is in Tabel 1.

2.2.3. Tijdsafbakening

Om betrouwbare conclusies te kunnen trekken, is een voldoende omvangrijk corpus vereist. Uit een eerste screening bleek dat hiervoor een tijdsbestek van meerdere jaren nodig was. Er werd bewust gekozen om te werken met de meest recente berichtgeving. Daarom werden artikels retroactief verzameld, vertrekkende vanaf 19 juli 2025. Op die manier werd telkens een volledig jaar verder terug in de tijd opgenomen tot het corpus groot genoeg was. Uiteindelijk werden artikels geselecteerd die gepubliceerd zijn tussen 1 januari 2022 en 19 juli 2025.

2.2.4. Keuze van de nieuwsmedia

De artikels in het corpus zijn afkomstig uit de kwaliteitskranten De Morgen, De Standaard, De Tijd en het magazine Knack en uit de populaire kranten Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad. De keuze om zowel kwaliteitsmedia als populaire media op te nemen, werd gemaakt om een voldoende groot corpus samen te stellen. Het corpus omvat nieuwsberichten in brede zin, waaronder ook getuigenissen, opinies, interviews en lezersbrieven of -reacties. In dit onderzoek wordt de terminologie 'kwaliteitskranten' en 'populaire kranten' gehanteerd, omdat dit gangbare benamingen zijn binnen zowel de media als de academische literatuur (Manssens & Walgrave, 1998).

2.2.5. Het corpus

Tabel 1 geeft ten slotte een overzicht van het aantal artikels dat per jaar en per krant werd gescreend (linkerkant). Daarnaast toont de tabel hoeveel artikels per jaar en per krant uiteindelijk in het corpus werden opgenomen (rechterkant). Het uiteindelijke corpus bevat 80 artikels waarvan 22 uit 2022, 23 uit 2023, 25 uit 2024 en 10 uit 2025. Het beperkte aantal artikels uit 2025 is te verklaren doordat slechts over een periode van een half jaar werd gescreend.

Binnen het corpus zijn De Standaard (21,75%) en Het Nieuwsblad (21,75%) het best vertegenwoordigd, gevolgd door De Morgen (18,75%), Het Laatste Nieuws (17,5%) en Knack (15%). De Tijd is met 6,25% het minst vertegenwoordigd. Dit kan mogelijk verklaard worden door de focus van deze krant op financieel-economische berichtgeving. Het corpus bevat 49 artikels (61%) uit de kwaliteitsmedia en 31 (39%) uit de populaire media.

Tabel 1 – Overzicht van het aantal gescreende en opgenomen artikels.

Jaar	Aantal gescreende artikels		Aantal opgenomen in corpus	
	Kwaliteitsmedia	Populaire media	Kwaliteitsmedia	Populaire media
2022	De Morgen: 71 De Standaard: 90 De Tijd: 37 Knack: 35	Het Laatste Nieuws: 111 Het Nieuwsblad: 105	De Morgen: 5 De Standaard: 6 De Tijd: 2 Knack: 3	Het Laatste Nieuws: 4 Het Nieuwsblad: 2
	Totaal: 233	Totaal: 216	Totaal: 16	Totaal: 6
	Totaal: 449		Totaal: 22	
2023	De Morgen: 63 De Standaard: 98 De Tijd: 30 Knack: 52	Het Laatste Nieuws: 121 Het Nieuwsblad: 140	De Morgen: 6 De Standaard: 3 De Tijd: 1 Knack: 3	Het Laatste Nieuws: 2 Het Nieuwsblad: 8
	Totaal: 243	Totaal: 261	Totaal: 13	Totaal: 10
	Totaal: 504		Totaal: 23	
2024	De Morgen: 56 De Standaard: 97 De Tijd: 26 Knack: 42	Het Laatste Nieuws: 103 Het Nieuwsblad: 96	De Morgen: 2 De Standaard: 8 De Tijd: 2 Knack: 4	Het Laatste Nieuws: 5 Het Nieuwsblad: 4
	Totaal: 221	Totaal: 199	Totaal: 16	Totaal: 9
	Totaal: 420		Totaal: 25	
2025	De Morgen: 19 De Standaard: 26 De Tijd: 13 Knack: 12	Het Laatste Nieuws: 60 Het Nieuwsblad: 70	De Morgen: 2 De Standaard: 0 De Tijd: 0 Knack: 2	Het Laatste Nieuws: 3 Het Nieuwsblad: 3
	Totaal: 70	Totaal: 130	Totaal: 4	Totaal: 6
	Totaal: 200		Totaal: 10	
	Totaal aantal gescreende artikels: 1573		Totaal aantal opgenomen in corpus: 80	

2.3. Methode

In de volgende paragrafen wordt de gehanteerde onderzoeksmethode toegelicht. In §2.3.1 wordt de gekozen methode en de motivatie erachter besproken. In §2.3.2 wordt de werkwijze stap voor stap uitgelegd, gevolgd door een overzicht van de belangrijkste voor- en nadelen in §2.3.3.

2.3.1. Kwalitatieve, inductieve framinganalyse

Om de centrale onderzoeksvraag (zie §2.1.) te beantwoorden, wordt gebruikgemaakt van een kwalitatieve, inductieve framinganalyse. Daarbij worden op basis van alle artikels uit het corpus verschillende frames geïdentificeerd. De analyse is kwalitatief van aard, omdat het doel is om onderliggende frames te ontdekken, eerder dan om na te gaan in welke mate bepaalde frames voorkomen. Daarnaast is de aanpak inductief aangezien er niet wordt gezocht naar vooraf gedefinieerde frames, zoals bij een deductieve benadering het geval is. Dit is ook niet mogelijk aangezien er tot op heden geen eerder framingonderzoek werd uitgevoerd naar de zij-instromer en er dus geen bestaande frames beschikbaar zijn. De werkwijze van de framinganalyse wordt uiteengezet in §2.3.2.

Zodra de frames zijn geïdentificeerd, wordt onderzocht of er verschillen zijn tussen de verschillende jaren. Per jaar wordt nagegaan welke van de geïdentificeerde frames voorkomen en hoe frequent ze voorkomen. Zo wordt een antwoord gegeven op de eerste deelvraag (zie §2.1). Vervolgens wordt nagegaan of er verschillen zijn tussen de kwaliteitsmedia en de populaire media door te analyseren welke frames in elk type medium opduiken en hoe vaak dat het geval is. Daarmee wordt de tweede deelvraag (zie §2.1) beantwoord.

2.3.2. Werkwijze van de framinganalyse

De framinganalyse in dit onderzoek wordt uitgevoerd volgens de inductieve werkwijze die Van Gorp beschreef in zijn studie uit 2007. Deze methode is gebaseerd op de grounded theory-benadering van Glaser en Strauss. Twee principes zijn hierbij belangrijk. Ten eerste gaat het om een proces waarbij gegevens verzamelen, coderen en analyseren tegelijk gebeuren. Tijdens dit proces ontstaan er voortdurend nieuwe ideeën en wordt er gezocht naar gegevens die deze frames kunnen bevestigen of juist tegenspreken. Ten tweede worden de gegevens steeds opnieuw met elkaar vergeleken, wat helpt om de subjectieve invloed van de onderzoeker te beperken. Door het materiaal herhaaldelijk door te nemen, kunnen voorlopige inzichten worden bijgesteld en beter onderbouwd. Van Gorp (2007) omschrijft verschillende stappen binnen de analyse. In de eerste stap worden de teksten verzameld die vervolgens in de tweede stap open gecodeerd worden. De derde stap omvat het axiale coderen, en de laatste stap het selectieve coderen en de emanatie van frames.

In de eerste stap worden teksten verzameld en wordt het corpus dus samengesteld. Dit gebeurt aan de hand van de criteria beschreven in §2.2. In een volgende stap worden de data gecodeerd via drie parallel lopende coderingsstrategieën. Bij het open coderen wordt de tekst opgedeeld in kleinere stukken die met elkaar vergeleken kunnen worden om overeenkomsten en verschillen te herkennen. Er wordt daarbij een inventaris opgesteld van tekstuele elementen – framing devices – die relevant zijn voor het onderwerp van het onderzoek, waar codes aan worden toegekend. In dit onderzoek gaat het over woordkeuzes en metaforen. Voor het opstellen van een inventaris werd in dit onderzoek het online programma Taguette gebruikt. Bij het axiaal coderen wordt gezocht naar patronen binnen de verzamelde framing devices. Door te zoeken naar overeenkomsten, verschillen en tegenstellingen binnen de framing devices kunnen overkoepelende ideeën zichtbaar worden, wat belangrijk is om te bepalen of er sprake is van een (nieuw) frame. Daarnaast is het belangrijk om aandacht te besteden aan de mogelijke reasoning devices: hoe wordt de situatie gedefinieerd, welke oorzaken en gevolgen worden aangewezen, welke oplossingen worden gesuggereerd en welke morele oordelen worden er geveld over het onderwerp. Reasoning devices hoeven echter niet expliciet voor te komen in een tekst. Bij het selectieve coderen zoekt de onderzoeker naar clusters in de devices en selecteert hij de codes die het overkoepelende idee binnen elk cluster het best weergeven. Zo'n clusters van framing en reasoning devices worden in een kwalitatieve matrix gegroepeerd. In deze stap kan ook worden nagegaan hoe de frames zich tot elkaar verhouden. Zo kan, bijvoorbeeld, tegenover een bepaald frame een counterframe worden geplaatst: een frame dat bedoeld is om het tegengestelde frame tegen te spreken of buiten het blikveld van de ontvanger te houden. Ten slotte worden in de laatste stap de frames benoemd.

2.3.3. Voor- en nadelen

Verder formuleert Van Gorp (2006, 2007) een aantal nadelen die verbonden zijn aan framingonderzoek. Zo is het een arbeidsintensief proces dat analytisch inzicht en een zekere creativiteit van de onderzoeker vraagt. Deze benadering pretendeert bovendien niet de enige 'juiste' frames te onthullen. Subjectieve interpretatie door de onderzoeker is onvermijdelijk, aangezien een frame tot uiting komt in de impliciete betekenisstructuur van een tekst en het de onderzoeker is die bepaalt welke frames in beschouwing worden genomen. Tijdens het onderzoeksproces moet de onderzoeker bovendien tal van beslissingen nemen. Tegelijkertijd biedt de methode volgens Van Gorp (2007) ook een aantal voordelen, zoals het directe contact met het bronnenmateriaal, waarbij de onderzoeker de kans krijgt om diep in de teksten door te dringen.

3. RESULTATEN

Na analyse van het volledige corpus kwamen enkele patronen naar voren die resulteerden in een aantal frames. In totaal zijn vier frames geïdentificeerd die een beeld schetsen van de zij-instromer in de Vlaamse pers. Deze bevindingen bieden een antwoord op de centrale onderzoeksvraag (zie §2.1). De vier frames worden besproken in §3.1, telkens geïllustreerd met enkele voorbeelden uit de nieuwsberichten. Bij elk voorbeeld wordt vermeld uit welk nieuwsmedium het afkomstig is, samen met het bijbehorende nummer uit de corpuslijst (zie bijlage 1). In §3.2 volgt een vergelijking van de frames over de verschillende jaren heen, waarmee deelvraag 1 (zie §2.1) wordt beantwoord. Tot slot worden in §3.3 de verschillen tussen de frames in kwaliteitsmedia en populaire media besproken, wat een antwoord geeft op deelvraag 2 (zie §2.1).

3.1. Beeld van de zij-instromer in de Vlaamse pers¹

In de berichtgeving over de zij-instromer tussen januari 2022 en juli 2025 zijn vier frames geïdentificeerd: 'de uitvaller', 'de extra belasting', 'de meerwaarde' en 'de betekeniszoeker'. Deze worden besproken in respectievelijk §3.1.1, §3.1.2, §3.1.3 en §3.1.4. Elk frame wordt afzonderlijk toegelicht, telkens met een bijbehorende framematrix waarin de framing devices en reasoning devices worden weergegeven.

3.1.1. De uitvaller

Veel zij-instromers beginnen aan een loopbaan in het onderwijs zonder een goed beeld te hebben van wat het beroep precies inhoudt. Ze onderschatten vaak de zwaarte en complexiteit van het werk, wat ertoe leidt dat een groot aantal al snel opnieuw uitvalt.

Tabel 2 – Framematrix 1: De uitvaller

Frame 1: De uitvaller		
<u>Reasoning devices</u>	<i>Definitie</i>	De zij-instromer begint aan een loopbaan in het onderwijs, maar verlaat het beroep al snel weer.
	<i>Oorzaken</i>	De zij-instromer is gestart met onrealistische verwachtingen of heeft de zwaarte van het beroep onderschat.
	<i>Gevolgen</i>	Het leraarschap blijkt zwaarder dan verwacht, waardoor de zij-instromer al snel afhaakt.
	<i>Oplossingen</i>	Een concrete oplossing om de uitval te voorkomen is er niet. Er worden wel verschillende suggesties gedaan, zoals het geven van een realistisch beeld van het beroep, het aanbieden van aanvangsbegeleiding en het inzetten op co-

¹ De opbouw van deze paragraaf en de lay-out van de framematrices zijn geïnspireerd op de structuur zoals toegepast in de masterproef van De Petter (2024), waarbij de inhoud volledig eigen werk betreft.

		teaching.
	<i>Moreel oordeel</i>	Zij-instromers ervaren hun vertrek vaak als een vorm van 'opgeven' en voelen zich daar vaak schuldig over. Tegelijkertijd leidt hun uitval er bij andere leraren toe dat de zwaarte van het beroep meer erkenning krijgt.
<u>Framing devices</u>	<i>Woordkeuze</i>	• Afhaken • Onderschatten
	<i>Metaforen</i>	• Er de brui aan geven

3.1.1.1. Oorzaken en gevolgen²

Oorzaken:

De zij-instromer is gestart met onrealistische verwachtingen of heeft de zwaarte van het beroep onderschat.

Gevolgen:

Het leraarschap blijkt zwaarder dan verwacht, waardoor de zij-instromer al snel afhaakt.

Uit verschillende artikels blijkt dat zij-instromers vaak met onrealistische verwachtingen aan een loopbaan in het onderwijs beginnen. Ze onderschatten de complexiteit en de werkdruk van het beroep. Eens ze effectief als leerkracht aan de slag zijn, ervaren velen dat het werk aanzienlijk zwaarder is dan verwacht. De tijdsinvestering in lesvoorbereidingen en de uitdagingen rond klasmanagement, bijvoorbeeld, worden genoemd als onverwachte struikelblokken. Omdat zij-instromers vaak zonder een duidelijk en realistisch beeld van het beroep starten, haken velen van hen in een vroeg stadium weer af. Verwoordingen zoals 'afhaken', 'er de brui aan geven' en 'de job onderschat hebben' benadrukken dit.

- "Zij-instromers brengen waardevolle ervaring mee, maar botsen vaak op een harde realiteit eenmaal ze voor de klas staan. Veel zij-instromers stoppen omdat hun beeld van het leraarschap niet overeenkomt met de praktijk." (Het Laatste Nieuws, 80)
- "Zo'n drie op de tien zijinstromers in het onderwijs kappen er al na een jaar mee. Het systeem is goed bedoeld en nodig. Het heeft alleen geen voeling met de realiteit in de school." (Het Nieuwsblad, 43)
- "Ik heb het lesgeven onderschat. Het is 100 keer moeilijker dan alle jobs die ik hiervoor gedaan heb. In welke job word je 20 uur per week geëvalueerd door 20 mensen? Je doet permanent aan topsport en werken in rust en stilte kan hier niet." (De Tijd, 21)

² De reasoning devices 'oorzaken' en 'gevolgen' worden hier samen behandeld, omdat ze in meerdere voorbeelden (citaten uit artikels) nauw met elkaar verweven zijn en daardoor moeilijk afzonderlijk kunnen worden weergegeven.

- “Ik merk dat het didactische luik en het aspect klasmanagement vaak worden onderschat. Verschillende zijinstromers verlaten daarom ook relatief snel weer het onderwijs.” (De Standaard, 32)

Naast onrealistische verwachtingen en het onderschatten van het beroep, wijzen meerdere artikels erop dat zij-instromers het onderwijs vaak snel weer verlaten omdat ze voornamelijk tijdelijke of deeltijdse vervangopdrachten krijgen. Ze moeten lesuren bij verschillende scholen of klassen ‘sprokkelen’, waardoor ze zelden een voltijdse opdracht hebben. Bovendien zorgt de onzekerheid over een eventuele opdracht in het volgende schooljaar voor bijkomende stress en instabiliteit. Deze factoren dragen samen ook bij aan de beslissing van velen om het beroep vroegtijdig te verlaten.

- “Ik ken veel zij-instromers en ik ken er helaas ook veel die er snel de brui aan geven. Een vriendin van mij is advocate en was een zeer sterke studente in de lerarenopleiding. Ze stopt omdat ze zich een slaafje voelt dat overal wordt ingezet om vervangingen te doen en tegelijk aan het einde van het schooljaar nog niet weet of ze volgend jaar kan blijven.” (Het Laatste Nieuws, 8)
- “Ik gaf les in drie verschillende scholen, maar de werkonzekerheid, telkens tot het einde van de zomer, woog flink op mij.” (De Standaard, 33)
- “Het bij elkaar moeten ‘sprokkelen’ van uren in verschillende scholen en de onzekerheid door tijdelijke opdrachten zijn bijvoorbeeld twee bekende factoren die maken dat starters na een tijdje afhaken” (De Morgen, 41)
- “De ontnuchtering bij de zijinstromers die hun professionele job laten schieten voor een missie in het onderwijs, komt er vaak op neer dat ze gedropt worden in de schema’s waar de grootste gaten vallen. Wat happen en brokken hier, veel over-en-weergereis en vaak geen volledig lessenrooster.” (Het Nieuwsblad, 43)

Er zijn ook zij-instromers die het lesgeven combineren met een lerarenopleiding. In de praktijk blijkt deze combinatie vaak zwaarder dan verwacht, wat ertoe leidt dat sommigen afhaken. De opleiding brengt extra werk en druk met zich mee, bovenop het lesgeven zelf.

- “Als LIO (Leraar in Opleiding) zit je in een spagaat. Je wordt langs alle kanten bevroegd, er wordt langs alle kanten aan je getrokken, en nog voor je een gediplomeerd leerkracht bent, loop je al het risico op een burn-out.” (De Standaard, 19)
- “Het combineren van een voltijdse lesopdracht met de lerarenopleiding zorgt voor een hoge werkdruk. Het gaat vaak ook om mensen met een gezin. Geregeld is die combinatie van werk, opleiding en privé onhaalbaar.” (Het Laatste Nieuws, 38)

3.1.1.2. Oplossingen

Een concrete oplossing om de uitval te voorkomen is er niet. Er worden wel verschillende suggesties gedaan, zoals het geven van een realistisch beeld van het beroep, het aanbieden van aanvangsbegeleiding en het inzetten op co-teaching.

In de berichtgeving worden verschillende mogelijke oplossingen voorgesteld om de hoge uitval onder zij-instromers tegen te gaan. Deze voorstellen komen zowel van zij-instromers zelf als van onderwijsexperts en scholen die opleidingen organiseren voor zij-instromers en beginnende leerkrachten.

Om zij-instromers beter te ondersteunen en hun kans op succes in het onderwijs te vergroten, wordt regelmatig het belang van begeleiding benadrukt. Dit kan gaan om aanvangsbegeleiding of coaching door meer ervaren collega's. Ook co-teaching, waarbij de zij-instromer samen met een andere leerkracht lesgeeft, wordt genoemd als een waardevolle ondersteuning. Er wordt ook gepleit voor meer werkzekerheid en voor het beter afstemmen van lerarenopleidingen op de specifieke situatie van zij-instromers, zodat de combinatie van werken en studeren haalbaarder wordt.

- “Een pedagogisch diploma halen voor zij-instromers moet meer op maat worden aangepakt om het haalbaar te houden. Daarnaast bekijken we ook hoe ervaren leerkrachten als een soort coach kunnen optreden voor mensen die via een zijweg in het onderwijs instromen.” (Het Nieuwsblad, 23)
- “De overheid moet inzetten op meer begeleiding, kleinere klasgroepen en vooral co-teaching. Je leert veel meer als je samen met een collega kan lesgeven.” (De Tijd, 21)
- “Er zou veel meer moeten worden geïnvesteerd in de intensieve coaching van nieuwe leerkrachten en ze moeten ook meer vrije uren krijgen om de facetten van de job die je alleen in de praktijk kunt leren onder de knie te krijgen.” (Knack, 46)
- “Vandromme pleit voor extra ondersteuning om zij-instromers naar het onderwijs te halen en er te houden. Zo stelt ze onder meer een ingroeibaan voor. Iedereen die de lerarenopleiding afrondt, zou zo gedurende één jaar recht hebben op een voltijdse aanstelling.” (De Morgen, 71)

Daarnaast wordt het belang benadrukt van het creëren van duidelijkere verwachtingen en een realistischer beeld van het onderwijs bij zij-instromers. Zo wordt voorgesteld om hen al in een vroeg stadium in contact te brengen met het werkveld, bijvoorbeeld via meeloopstages of ‘inleefmomenten’. Op die manier krijgen ze sneller voeling met wat het lerarenberoep precies inhoudt.

- “Tijdens corona stopte ik als zelfstandige en ging ik in het onderwijs. Ik moest uiteraard een opleiding volgen, maar had eigenlijk geen flauw benul van de jobinhoud. Daar wringt het eerste schoentje. Er is een acute nood aan een soort ‘start to teach’. Als je als zij-instromer

het onderwijs in wil, kom je bij wijze van spreken in het Wilde Westen terecht. Ik vraag de minister daarom om een brochure waarin de verwachtingen vermeld worden." (Het Nieuwsblad, 12)

- "Zo is het belangrijk dat zij-instromers een realistisch beeld krijgen van wat lesgeven precies inhoudt, met bijvoorbeeld een meeloopstage van een aantal dagen in functie van de beroepskeuze." (De Morgen, 41)
- "In het nieuwe initiatief krijgen geïnteresseerden zonder onderwijsachtergrond de kans om zich enkele dagen in te leven. Alleen zo weet je hoe het is om voor de klas te staan of in een school(team) mee te draaien. Mensen vallen vaak terug op hun eigen herinneringen, maar die stroken niet altijd met de huidige realiteit." (De Standaard, 6)

3.1.1.3. Moreel oordeel

Zij-instromers ervaren hun vertrek vaak als een vorm van 'opgeven' en voelen zich daar vaak schuldig over. Tegelijkertijd leidt hun uitval er bij andere leraren toe dat de zwaarte van het beroep meer erkenning krijgt.

Omdat veel zij-instromers het onderwijs vroegtijdig verlaten, ervaren sommigen dit als een persoonlijk falen en voelen ze zich schuldig tegenover hun leerlingen en collega's. Ze begonnen vaak met hoge verwachtingen aan het lerarenberoep, maar zijn uiteindelijk teleurgesteld dat ze het niet hebben volgehouden.

- "Ik voel me schuldig naar de school en leerlingen toe. Ik ben de zoveelste leerkracht die het geprobeerd heeft en moet opgeven. Leerlingen verdienen echt een goede opleiding. Maar ik ben eerlijk met mezelf: hoe graag ik het ook wilde, de rol van leerkracht ligt me niet." (De Tijd, 21)

Tegelijkertijd leidt hun uitval er ook toe dat andere leerkrachten meer erkenning krijgen voor de complexiteit en zwaarte van hun job.

- "Chapeau aan alle leerkrachten: ik heb jullie job zwaar onderschat. Ik dacht dat negen keer 50 minuten lesgeven per week wel makkelijk zou lukken. Maar daar kwam ik al snel van terug." (Het Laatste Nieuws, 69)
- "Veel zijinstromers haken ook af omdat ze de job onderschatten. Ze hebben vaak nog geen pedagogisch diploma en weten niet hoe ze een klas moeten managen. Dat is erg jammer, maar door die verhalen beseft iedereen nu wel hoe zwaar het beroep van leerkracht is." (De Morgen, 26)

3.1.2. De extra belasting

Door het lerarentekort worden zij-instromers vaak snel aangenomen en meteen voor de klas gezet, ook al zijn ze daar niet altijd voldoende op voorbereid – onder meer omdat velen geen pedagogisch diploma hebben. Ze zoeken dan hulp en ondersteuning bij meer ervaren collega's, die daardoor extra belast worden. Bovendien leeft bij velen de bezorgdheid dat deze situatie ten koste gaat van de onderwijskwaliteit.

Tabel 3 – Framematrix 2: De extra belasting

Frame 2: De extra belasting		
<u>Reasoning devices</u>	<i>Definitie</i>	Zij-instromers staan onvoldoende voorbereid voor de klas, wat extra druk legt op hun collega's.
	<i>Oorzaken</i>	Zij-instromers komen vaak te snel en met beperkte kennis van lesgeven voor de klas te staan.
	<i>Gevolgen</i>	Andere leraren ervaren extra werkdruk omdat zij-instromers vaak nood hebben aan bijkomende hulp en ondersteuning.
	<i>Oplossingen</i>	Het is belangrijk dat zij-instromers beschikken over voldoende pedagogische en didactische vaardigheden.
	<i>Moreel oordeel</i>	Onervaren leraren voor de klas zetten komt de onderwijskwaliteit niet ten goede. Bovendien vinden leraren dat dit de indruk geeft dat iedereen zomaar les kan geven.
<u>Framing devices</u>	<i>Woordkeuze</i>	• Ondersteuning • Opvangen
	<i>Metaforen</i>	• Erin gegooid worden

3.1.2.1. *Oorzaken*

Zij-instromers komen vaak te snel en met beperkte kennis van lesgeven voor de klas te staan.

Door het aanhoudende lerarentekort solliciteren steeds meer zij-instromers naar een functie in het onderwijs. Uit de artikels blijkt dat scholen vaak uit noodzaak snel overgaan tot aanwerving: er worden geregeld voorbeelden aangehaald van zij-instromers die op de dag van hun sollicitatie al door de schooldirecteur opgebeld worden met de boodschap dat ze de job hebben. Vaak staan ze binnen de week voor de klas, zonder voldoende voorbereiding. Ze worden er als het ware meteen 'ingegooid', zonder de nodige didactische en pedagogische achtergrond.

- "In mijn school zijn er verschillende vacatures die maar niet ingevuld raken. Daardoor mogen steeds meer mensen voor de klas staan terwijl ze daar helemaal niet voor zijn opgeleid." (Knack, 22)

- “Zeker bij de technische vakken: daar zijn zijinstromers keien in hun vak, maar niet automatisch keien van leerkrachten. Ze missen theoretische houvast over onder andere klasmanagement.” (Het Nieuwsblad, 45)
- “Zij-instromers moeten via allerlei snelle en soepele trajecten zo snel mogelijk de weg naar de klas vinden. Vaak worden ze zelfs al zonder enige notie van didactiek voor de klas gezet.” (De Morgen, 31)
- “Veel van die zij-instromers willen heel graag lesgeven en doen ook ontzettend hun best, maar ze worden er echt ingegooit.” (Knack, 74)

3.1.2.2. Gevolgen

Andere leraren ervaren extra werkdruk omdat zij-instromers vaak nood hebben aan bijkomende hulp en ondersteuning.

Zij-instromers worden sterk afhankelijk van de ondersteuning door meer ervaren collega's, wat op zijn beurt de werkdruk van die collega's aanzienlijk verhoogt. Veel leraren geven echter aan dat zij hiervoor onvoldoende tijd hebben of het gevoel hebben hun grenzen te overschrijden.

- “Ik zou al die zij-instromers in de klassen rond me heel graag helpen, maar ik heb mijn handen al meer dan vol met mijn eigen leerlingen.” (Knack, 22)
- “Nu komt er heel veel werk en planlast bij voor 'opgeleide' leerkrachten. Zij staan in om de nieuwe instromers en leerkrachten te begeleiden en nemen soms werk 'over'.” (Het Nieuwsblad, 45)
- “De bestaande groep leerkrachten voelt dan ook veel druk. ‘Zij moeten die mensen meenemen in het verhaal. Daar zijn geen uren voor, dus dat gebeurt tijdens de middagpauze of na de schooluren. Maar wij hebben ook recht op pauze.’” (De Standaard, 50)
- “Heel wat directeurs maken zich zorgen dat de draagkracht van hun team stilaan overschreden wordt.” (Het Laatste Nieuws, 62)

3.1.2.3. Oplossingen

Het is belangrijk dat zij-instromers beschikken over voldoende pedagogische en didactische vaardigheden.

Hoewel in de artikels weinig concrete oplossingen worden aangereikt, wordt het belang van een lerarenopleiding wel regelmatig benadrukt. Daarbij wordt onderstreept dat het essentieel is dat zij-instromers leren hoe ze effectief les kunnen geven. Met voldoende didactische en pedagogische kennis zouden ze minder afhankelijk zijn van de ondersteuning van collega's. Daarnaast pleiten sommige artikels voor extra middelen om beginnende leraren meer te kunnen begeleiden en coachen.

- “Diversiteit in het lerarenkorps is een goede zaak, maar zijinstromers of profielen zonder bekwaamheidsbewijs moeten wél de tijd en ondersteuning kunnen krijgen die nodig is om zich in te werken en verder te bekwamen.” (Het Laatste Nieuws, 62)
- “Prima om lerarenteams te mengen qua diploma, zolang er middelen worden uitgetrokken voor coaching: de realiteit leert ons dat veel zij-instromers geen kaas gegeten hebben van lesgeven. Met plezier deel ik de klasvloer met een ingenieur, maar dan is het cruciaal dat hij leert hoe hij de dingen overbrengt.” (De Morgen, 10)
- “Maar iemand ongekwalificeerd voor de klas zetten is een noodoplossing, geen duurzame oplossing. Noch voor de leraar zelf, want je kan geen anciënniteit opbouwen, noch voor de kwaliteit van het onderwijs, want het is belangrijk dat je als leerkracht didactisch, pedagogisch en vakinhoudelijk goed geschoold bent.” (Het Laatste Nieuws, 17)

3.1.2.4. Moreel oordeel

Onervaren leraren voor de klas zetten komt de onderwijskwaliteit niet ten goede. Bovendien vinden leraren dat dit de indruk geeft dat iedereen zomaar les kan geven.

Het inzetten van mensen zonder het vereiste diploma heeft een impact op de onderwijskwaliteit. Vooral leraren en onderwijsexperts wijzen op de risico's hiervan. Door het lerarentekort staan steeds vaker zij-instromers voor de klas, ook wanneer zij niet over de nodige pedagogische en didactische kennis beschikken. Deze praktijk wordt vaak gerechtvaardigd met het idee 'beter iemand voor de klas dan niemand', maar dat standpunt wordt niet door iedereen gedeeld.

- “Het blijft moeilijk om genoeg pedagogisch opgeleide leerkrachten te vinden, ondanks de vele noodkreten. Dat zet echt druk op de kwaliteit van het onderwijs.” (De Standaard, 6)
- “Soms is het beter om niemand voor de klas te hebben staan, dan iemand aan wie de kinderen niets hebben.” (De Morgen, 70)
- “‘Het is niet omdat je zonder dt-fouten kunt schrijven dat je ook weet hoe je leerlingen die regel moet aanleren.’ Ook veel van haar collega's vrezen dat de lat door het lerarentekort te laag wordt gelegd met een tanende onderwijskwaliteit tot gevolg.” (Knack, 74)

Daarnaast vinden veel leraren dat dit de indruk wekt dat iedereen zomaar voor de klas kan staan. Ze vragen zich af welke waarde hun diploma dan nog heeft.

- “We zijn zo wanhopig op zoek dat we iederéén voor de klas zetten. Dat voedt dan weer de perceptie dat een leerkracht geen respect verdient: iedereen kan die job toch doen?” (De Morgen, 5)
- “De laatste twee jaar wordt de indruk gewekt dat iedereen zomaar voor de klas kan staan. In de lerarenopleidingen vragen studenten zich af: wat is ons diploma nog waard?” (De Standaard, 32)

- “In de publieke perceptie devalueert het beroep wel natuurlijk. Je kunt je de vraag stellen waarom je nog met een opleiding zou starten als de poort toch elk moment openstaat. Dat is geen goed signaal.” (Het Nieuwsblad, 35)

3.1.3. De meerwaarde

Zij-instromers doen in de privésector vaak brede kennis en praktijkervaring op. Deze expertise kan een meerwaarde bieden in de klas, doordat ze theoretische leerstof kunnen koppelen aan concrete praktijksituaties. Bovendien kunnen ze ervaringen en kennis uitwisselen met collega's. Ze worden dan ook vaak gezien als een waardevolle aanwinst voor het onderwijs.

Tabel 4 – Framematrix 3: De meerwaarde

Frame 3: De meerwaarde		
<u>Reasoning devices</u>	<i>Definitie</i>	Dankzij hun kennis en praktijkervaring uit de privésector kunnen zij-instromers een waardevolle bijdrage leveren aan het onderwijs.
	<i>Oorzaken</i>	Zij-instromers hebben in de privésector vaak ervaring en kennis opgedaan die inzetbaar is in het onderwijs.
	<i>Gevolgen</i>	Die kennis kunnen ze toepassen in hun lessen. Zo kunnen ze makkelijk theorie vertalen naar de praktijk en kunnen ze hun expertise uitwisselen met die van collega's.
	<i>Moreel oordeel</i>	Zij-instromers worden beschouwd als een aanwinst voor het onderwijs. Hun frisse blik wordt gewaardeerd.
<u>Framing devices</u>	<i>Woordkeuze</i>	• Expertise • Meerwaarde • Frisse blik
	<i>Metaforen</i>	• Bagage

3.1.3.1. *Oorzaken en gevolgen*³

Oorzaken:

Zij-instromers hebben in de privésector vaak ervaring en kennis opgedaan die inzetbaar is in het onderwijs.

Gevolgen:

Die kennis kunnen ze toepassen in hun lessen. Zo kunnen ze makkelijk theorie vertalen naar de praktijk en kunnen ze hun expertise uitwisselen met die van collega's.

³ De reasoning devices 'oorzaken' en 'gevolgen' worden hier samen behandeld, omdat ze in meerdere voorbeelden (citaten uit artikels) nauw met elkaar verweven zijn en daardoor moeilijk afzonderlijk kunnen worden weergegeven.

Zij-instromers hebben in de privésector waardevolle kennis en ervaring opgedaan. Die 'bagage' kan goed van pas komen in het onderwijs. Zo kunnen ze leerstof bijvoorbeeld verbinden met concrete praktijkvoorbeelden waardoor leerlingen het praktisch nut van de lessen beter begrijpen. Daarnaast biedt hun achtergrond mogelijkheden om expertise uit te wisselen met collega's.

- “Die periode in het bedrijfsleven heeft me veel opgeleverd, ook mijn leerlingen profiteren daarvan. Hoe schrijf je een cv? Ik heb dat al zo vaak gedaan.” (De Morgen, 11)
- “Zet mij naast iemand met een lerarenopleiding – ik met mijn theoretische kennis en zij met haar praktische opleiding – en er ontstaat vast een kruisbestuiving.” (De Morgen, 5)
- “Als zij-instromer heb ik ook het voordeel dat ik de theorie makkelijk kan vertalen naar de praktijk. Ik geef wiskunde met toepassingen en voorbeelden die ik zelf in de praktijk heb gezien.” (Het Nieuwsblad, 27)
- “Leerlingen zien niet altijd het doel waar ze op lange termijn naartoe werken. Voorbeelden uit de praktijk kunnen helpen om hen ‘mee’ te krijgen, en die heb ik dankzij mijn ervaring en maturiteit. In de sportrichtingen is mijn vakkennis natuurlijk al helemaal een meerwaarde. Je merkt dat de leerlingen echt luisteren en me respecteren.” (Het Nieuwsblad, 28)

3.1.3.2. Moreel oordeel

Zij-instromers worden beschouwd als een aanwinst voor het onderwijs. Hun frisse blik wordt gewaardeerd.

Veel leraren waarderen de vernieuwende blik van zij-instromers en beschouwen hen als een frisse wind binnen het onderwijs. Ze worden dan ook vaak gezien als een meerwaarde.

- “Zij brengen de realiteit van buiten de schoolmuren mee binnen.” (De Standaard, 1)
- “Er is nog een belangrijk bijkomend voordeel aan zijinstromers. Ze komen uit de privé. Het zijn frisse stemmen binnen de burcht van het onderwijs.” (Het Nieuwsblad, 43)
- “Zij-instromers kunnen met hun bagage en kennis ons onderwijs versterken en kwalitatiever maken.” (Het Laatste Nieuws, 51)
- “Zijinstromers zijn een win-win voor iedereen. Een soort integratie zou geweldig zijn: twee leerkrachten samen voor de klas, de ene met meer pedagogische ervaring, de andere een zijinstromer. Leerkrachten staan daar trouwens echt wel voor open, merkte ik tot mijn verrassing. Ze waarderen die andere blik.” (De Standaard, 33)

3.1.4. De betekeniszoeker

De zij-instromer ervaart vaak een gebrek aan zingeving in zijn huidige job en maakt daarom de overstap naar het onderwijs. Ze willen zich maatschappelijk engageren en écht een verschil maken. Het lesgeven geeft hen dan ook veel voldoening en geeft hen het gevoel dat ze de juiste keuze hebben gemaakt.

Tabel 5 – Framematrix 4: De betekeniszoeker

Frame 4: De betekeniszoeker		
<u>Reasoning devices</u>	<i>Definitie</i>	Zij-instromers kiezen voor het onderwijs omdat ze op zoek zijn naar meer zingeving in hun werk en maatschappelijk een verschil willen maken.
	<i>Oorzaken</i>	Zij-instromers willen een job met meer maatschappelijke relevantie en zingeving.
	<i>Gevolgen</i>	Ze maken de overstap naar het onderwijs en ervaren daar meer voldoening in hun werk. Voor zij-instromers betekent het ook vaak het vinden van hun roeping.
	<i>Moreel oordeel</i>	Het onderwijs wordt beschouwd als een maatschappelijk waardevol beroep.
<u>Framing devices</u>	<i>Woordkeuze</i>	• Een verschil maken • Engagement • Zingeving • Voldoening
	<i>Metaforen</i>	n.v.t.

3.1.4.1. Oorzaken

Zij-instromers willen een job met meer maatschappelijke relevantie en zingeving.

Veel zij-instromers geven aan dat ze vóór hun overstap naar het onderwijs een gebrek aan maatschappelijke relevantie ervaarden in hun werk. Ze streven naar meer maatschappelijk engagement en willen een bijdrage leveren aan de samenleving. Velen geven aan dat ze de behoefte voelden om een verschil te kunnen maken.

- “Voor ik in het onderwijs begon, draaide mijn werk vooral rond geld. Ik heb communicatiewetenschappen gestudeerd en heb nadien in de marketing-en salessector gewerkt. Ik heb mijn vorige jobs altijd graag gedaan. Maar stilaan wilde ik meer met mensen bezig zijn. Ik wilde een verschil kunnen maken, zelfs al klinkt dat idealistisch.” (De Morgen, 25)
- “Tien jaar geleden maakte ik de overstap van de privésector naar het onderwijs. Ik wou een bijdrage leveren aan de toekomst van onze maatschappij, door jongeren te helpen hun potentieel te realiseren.” (Het Laatste Nieuws, 63)

- “Ik merkte dat ik vooral bezig was met het uitbouwen van mijn carrière. Als er zoveel druk ligt op groeien en geld, doe ik het dan eigenlijk wel graag?, vroeg ik me af.’ Ze merkte dat ze het miste om écht een meerwaarde te zijn in iemands leven.” (De Standaard, 6)

3.1.4.2. Gevolgen

Ze maken de overstap naar het onderwijs en ervaren daar meer voldoening in hun werk. Voor zij-instromers betekent het ook vaak het vinden van hun roeping.

Zij-instromers geven aan tevreden te zijn met hun overstap en veel voldoening te halen uit hun werk. Ondanks de zwaarte van het lesgeven, doen ze hun job met plezier.

- “Ik haal enorm veel voldoening uit lesgeven. Je brengt leerlingen iets bij en bouwt samen elke dag aan hun kennis en vaardigheden. Je vormt hen mee tot de beste versie van zichzelf.” (Het Nieuwsblad, 27)
- “Ik ben nu dag en nacht bezig, maar het voelt niet als werken.” (De Morgen, 25)
- “Het is zwaar en ik verdien minder dan in mijn advocatenpraktijk, maar de voldoening die ik krijg, weegt op tegen alles.” (Het Laatste Nieuws, 69)

Voor veel zij-instromers lijken de puzzelstukjes ook in elkaar te vallen zodra ze de overstap naar het onderwijs maken. Ze hebben er hun roeping gevonden.

- “Vanaf het eerste moment in de klas wist ik: het is boenk erop.” (De Standaard, 6)
- “Ik ben mijn status als ‘carrièrevrouw’ kwijt en mijn loon is een derde van wat ik vroeger verdiende, maar ik ben rijker geworden sinds ik in het onderwijs sta. Het voelde echt als thuiskomen.” (De Morgen, 11)
- “Nooit was het in mij opgekomen om voor de klas te staan, maar nu ik het doe, zit het me als gegoten.” (De Morgen, 30)
- “Het voelt echt als een job waarvoor ik in de wieg ben gelegd.” (De Standaard, 33)

3.1.4.3. Moreel oordeel

Het onderwijs wordt beschouwd als een maatschappelijk waardevol beroep.

Uit de berichtgeving blijkt een (impliciete) waardering voor een job in het onderwijs. Lesgeven wordt voorgesteld als een maatschappelijk waardevol beroep, een plek waar je een verschil kan maken en een voelbare impact kan hebben.

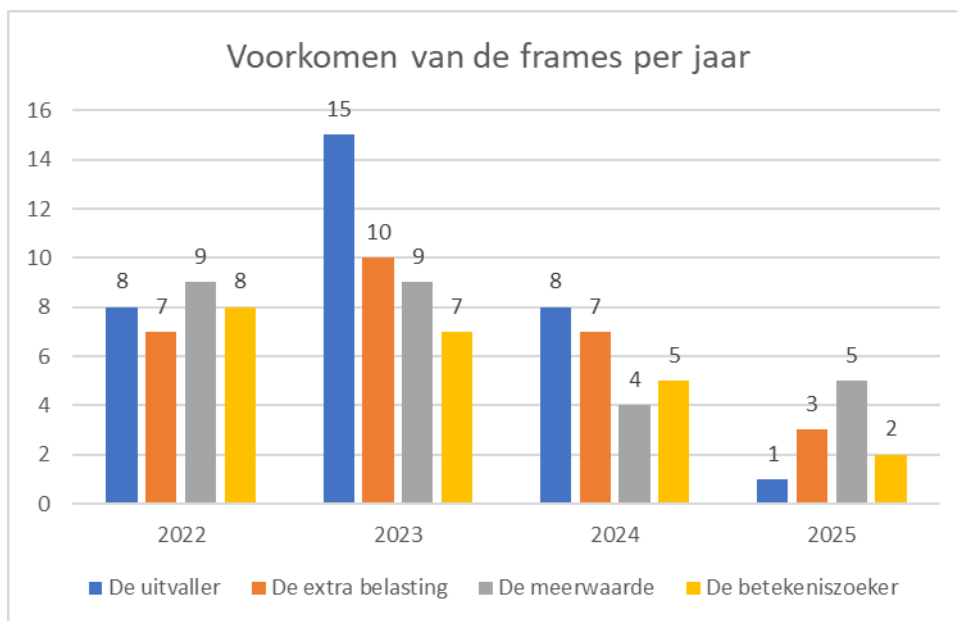
- “Het onderwijs is niet perfect, maar het is een plek waar je echt een verschil kan maken.” (Het Laatste Nieuws, 69)

- “Als je die radartjes in hun hoofden ziet draaien, daar word ik echt gelukkig van. De nummer één van sales zijn binnen een groot bedrijf is plezant, maar de impact hier is zoveel tastbaarder.” (De Morgen, 11)
- “Voor de klas voel je meteen dat je impact hebt. Kinderen in een jaar tijd zo zien groeien in hun kennis en interesses is echt heel waardevol.” (Het Nieuwsblad, 56)

3.2. Vergelijking tussen de opeenvolgende jaren

Na analyse van de opeenvolgende jaren binnen de onderzoeksperiode, bleek dat alle vier de frames, die besproken werden in §3.1, aanwezig waren. Zowel in 2022, 2023, 2024 als in 2025 (tot juli) kwamen de frames ‘de uitvaller’, ‘de extra belasting’, ‘de meerwaarde’ en ‘de betekeniszoeker’ voor.

Bovendien werd per jaar bekeken hoe vaak de verschillende frames voorkwamen in het corpus. Deze resultaten zijn weergegeven in een grafiek in figuur 1, waarbij de waarden op de y-as het aantal artikels aanduiden waarin de frames zijn teruggevonden. Het is hierbij belangrijk om te benadrukken dat 2025 slechts een half jaar bestrijkt.

Figuur 1: Het voorkomen van de verschillende frames per jaar.

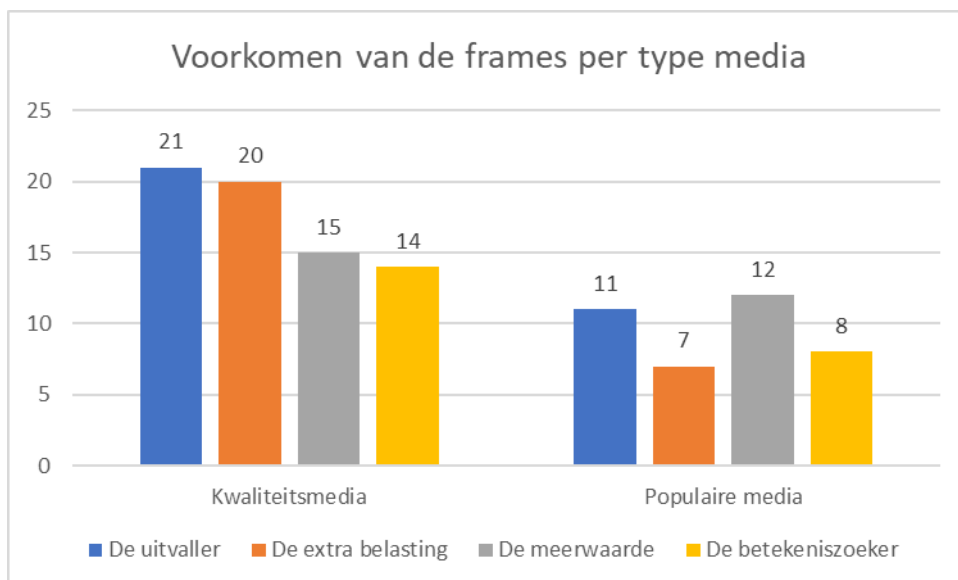
Uit de resultaten blijkt dat in 2022 alle frames in vergelijkbare mate aanwezig zijn. In 2023 is er echter een duidelijke dominantie van het frame ‘de uitvaller’, gevolgd door ‘de extra belasting’, ‘de meerwaarde’ en ten slotte ‘de betekeniszoeker’. In 2024 komen ‘de uitvaller’ en ‘de extra belasting’ frequenter voor dan ‘de meerwaarde’ en ‘de betekeniszoeker’. Hoewel 2025 slechts een half jaar bestrijkt, valt het op dat ‘de meerwaarde’ het vaakst wordt aangetroffen, terwijl ‘de uitvaller’ aanzienlijk minder voorkomt.

Over de jaren heen valt vooral de piek van ‘de uitvaller’ in 2023 op, gevolgd door een duidelijke daling richting 2025.

3.3. Vergelijking tussen kwaliteitsmedia en populaire media

Na analyse van de aanwezige frames in zowel de kwaliteitsmedia (De Morgen, De Standaard, De Tijd en Knack) als de populaire media (Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad) blijkt dat alle vier de frames, die besproken werden in §3.1, in beide mediatypes voorkomen. Over het volledige corpus heen werden in zowel de kwaliteits- als de populaire media de frames ‘de uitvaller’, ‘de extra belasting’, ‘de meerwaarde’ en ‘de betekeniszoeker’ aangetroffen.

Bovendien werd per type medium bekeken hoe vaak de verschillende frames voorkwamen in het corpus. Deze resultaten zijn weergegeven in een grafiek in figuur 2, waarbij ook hier de waarden op de y-as het aantal artikels aanduiden waarin de frames zijn teruggevonden.

Figuur 2: Het voorkomen van de verschillende frames in de kwaliteits- en populaire media.

Uit de resultaten blijkt dat in de kwaliteitsmedia de frames ‘de uitvaller’ en ‘de extra belasting’ frequenter voorkomen dan ‘de meerwaarde’ en ‘de betekeniszoeker’. In de populaire media zijn het vooral ‘de uitvaller’ en ‘de meerwaarde’ die relatief sterker vertegenwoordigd zijn dan ‘de extra belasting’ en ‘de betekeniszoeker’.

Alle vier de frames worden bovendien vaker aangetroffen in de kwaliteitsmedia dan in de populaire media. Hierbij moet wel in acht worden genomen dat de kwaliteitsmedia een groter aandeel van het corpus vertegenwoordigen (respectievelijk 61% ten opzichte van 39%).

4. DISCUSSIE

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken in §4.1. In §4.2 komen de beperkingen van de studie en suggesties voor verder onderzoek aan bod. Tot slot wordt in §4.3 toegelicht welke bijdrage deze studie levert.

4.1. Bespreking van de resultaten

Uit de framinganalyse kwamen vier frames naar voren die illustreren hoe de zij-instromer in de Vlaamse pers wordt voorgesteld tussen januari 2022 en juli 2025. Deze frames zijn: 'de uitvaller', 'de extra belasting', 'de meerwaarde' en 'de betekeniszoeker'. Dit biedt een antwoord op de centrale onderzoeksvraag.

Uit het onderzoek blijkt dat de zij-instromer zowel positief als negatief wordt geportretteerd in de Vlaamse pers.⁴ De frames 'de uitvaller' en 'de extra belasting' schetsen op het eerste gezicht een negatief beeld, al blijkt uit de berichtgeving dat er ook nuance aanwezig is. Het frame 'de uitvaller' toont de zij-instromer als iemand die met goede moed aan een carrière in het onderwijs begint, maar al snel weer afhaakt. Aan de ene kant worden ze geportretteerd als gemotiveerde mensen met goede intenties, die het onderwijs verlaten door factoren buiten hun controle: werkonzekerheid, versnipperde lesuren en het moeten opvangen van de moeilijkste klassen. In dat geval worden ze vooral als slachtoffer van het systeem voorgesteld. Aan de andere kant zijn er ook verhalen waarin zij-instromers het onderwijs weer verlaten omdat ze het beroep onderschat hadden: ze dachten dat het wel zou meevallen, maar kwamen daar snel op terug. In die context worden ze eerder neergezet als mensen die lesgeven als een eenvoudig beroep beschouwen. Het frame 'de extra belasting' stelt de zij-instromer voor als een noodoplossing in tijden van lerarentekort, die in de praktijk vooral extra druk legt op collega's. Enerzijds zien we ook hier de zij-instromer als slachtoffer: ze worden zonder veel begeleiding voor de klas gezet en moeten zich vaak zelf maar zien te redden. Anderzijds ontstaat het beeld dat de poort naar het onderwijs voor hen wagenwijd openstaat: zonder het juiste diploma worden ze meteen ingezet, wat de indruk wekt dat iedereen zomaar leraar kan worden.

De frames 'de meerwaarde' en 'de betekeniszoeker' schetsen daarentegen een positief beeld van de zij-instromer. Hoewel 'de meerwaarde' geen echt counterframe vormt van 'de extra belasting', biedt het wel een belangrijk tegenwicht. In dit frame wordt de zij-instromer niet gezien als een last, maar als een waardevolle aanwinst voor het onderwijs dankzij de kennis en ervaring die de zij-instromer meebrengt. Toch gaat het niet zover dat de zij-instromer wordt voorgesteld als iemand die de werkdruk voor collega's verlicht, wat wél een echt counterframe van 'de extra belasting' zou zijn. Ook 'de betekeniszoeker' plaatst de zij-instromer in een positiever daglicht. In dit frame wordt de zij-

⁴ Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het benoemen van een frame als 'positief' of 'negatief' een zekere mate van subjectieve interpretatie door de onderzoeker inhoudt.

instromer voorgesteld als iemand die bewust kiest voor een job met maatschappelijke relevantie en meer zingeving. Ze zijn doorgaans tevreden met hun overstap naar het onderwijs, omdat ze het gevoel hebben op die manier echt iets te kunnen bijdragen aan de samenleving. Voor zowel 'de betekeniszoeker' als 'de uitvaller' werden geen duidelijke counterframes gevonden.

Bovendien kwamen de vier frames voor in alle onderzochte jaren en in zowel kwaliteitsmedia als populaire media, wat een antwoord biedt op respectievelijk deelvraag 1 en deelvraag 2. De frequentie waarin ze voorkomen verschilt echter per jaar en per mediatype. Opvallend is dat in 2023 en 2024 vooral negatief wordt bericht over de zij-instromer, met 'de uitvaller' en 'de extra belasting' als dominante frames. In 2025 lijkt een positievere trend te ontstaan: 'de meerwaarde' is dan het meest aanwezig, terwijl het frame 'de uitvaller' aanzienlijk afneemt. Verder valt op dat zij-instromers in de kwaliteitsmedia vaker negatief worden neergezet, terwijl er in de populaire media meer een evenwicht is tussen de positieve en negatieve frames.

In de literatuur werd geen eerder onderzoek gevonden naar de framing van de zij-instromer in de media. Daardoor kunnen de in deze studie geïdentificeerde frames niet worden vergeleken met eerder gedefinieerde frames. Wel voerde De Petter (2024) in haar masterproef onderzoek uit naar de framing van de leraar in de Vlaamse kwaliteitsmedia in 2023, waarbij ze drie frames onderscheidde: 'de gegeerde', 'het slachtoffer' en 'de held'. Hoewel de frames uit de huidige studie niet overeenkomen met die van De Petter, zijn er enkele interessante raakvlakken met het frame 'het slachtoffer'. Zo wordt de zij-instromer binnen de frames 'de uitvaller' en 'de extra belasting' soms voorgesteld als slachtoffer van het systeem, waardoor ze vroegtijdig uitstromen of voor extra druk zorgen bij collega's. Daarnaast kwam in het frame 'de extra belasting' uit deze studie onder andere naar voren dat de indruk wordt gewekt dat iedereen zomaar leraar kan worden – iets dat ook terugkwam in het frame 'het slachtoffer' uit de studie van De Petter (2024): "Daarnaast lijken de maatregelen om zij-instromers en gastleraren aan te trekken te suggereren dat iedereen kan lesgeven wat het imago van het beroep negatief beïnvloedt" (p.51).

Verder stelde De Petter (2024) vast dat de leraar positiever werd geportretteerd dan verwacht. In eerder onderzoek naar de berichtgeving over leraren werd juist geconcludeerd dat de toon overwegend negatief is (Coe et al., 2020; Cohen, 2010; Shine, 2015). In de huidige studie komt de zij-instromer zowel in een positief als een negatief daglicht te staan. Het is echter moeilijk te zeggen welk beeld (positief of negatief) uiteindelijk de overhand heeft.

Daarnaast zijn er enkele raakvlakken te zien met profielen van zij-instromers uit de studie van Coppe et al. (2021). Zo vertoont het frame 'de betekeniszoeker' uit deze studie gelijkenissen met zowel het 'finally found my calling'-profiel als het 'newly convinced'-profiel. Zij-instromers uit het eerste profiel worden namelijk vaak aangetrokken tot het onderwijs door intrinsieke motivatie en het verlangen om een meerwaarde te betekenen voor de samenleving. Zij-instromers uit het tweede profiel kiezen voor

het onderwijs omdat ze niet langer tevreden zijn in hun vorige job en op zoek zijn naar werk dat hen betekenis biedt en waarin ze zich nuttig kunnen voelen.

In de berichtgeving over de zij-instromer kwamen nog enkele opvallende zaken naar voren. Zoals reeds vermeld in §2.2.2, worden zij-instromers vaak besproken binnen de bredere context van het lerarentekort. Dat is logisch, aangezien zij-instromers de voorbije jaren steeds vaker naar voren worden geschoven als een mogelijke oplossing voor dit probleem (Haselkorn & Hammerness, 2008; Tigchelaar et al., 2010; De Witte & Iterbeke, 2022). Ook verschillende beleidsmaatregelen komen regelmatig aan bod, zoals de anciënniteitsregeling en de lerarenbonus. Vooral in de berichtgeving uit 2024 wordt de anciënniteitsregeling herhaaldelijk aangehaald. Een mogelijke verklaring hiervoor is de maatregel die voormalig minister van Onderwijs Ben Weyts in 2023 invoerde, waardoor zij-instromers tot vijftien jaar anciënniteit kunnen meenemen voor alle vakken (en dus niet langer enkel voor knelpuntvakken) (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025). Deze maatregel werd niet-retroactief toegepast. De hervorming lijkt het debat over anciënniteit opnieuw te hebben aangewakkerd. In verschillende artikels uit 2024 uiten zij-instromers van vóór 2020 en 2023 hun frustraties over deze regeling. Zij ervaren het als oneerlijk en discriminerend dat zij geen anciënniteit kunnen meenemen, waardoor ze vaak minder verdienen dan collega's die later instroomden. Sommige overwegen zelfs het onderwijs opnieuw te verlaten om die reden.

- “Wat mij toen overkwam, frustreert mij tot op de dag van vandaag: ik verloor mijn 10 jaar anciënniteit. Mijn nettoloon viel daardoor met 370 euro per maand terug, een enorm verschil voor wie hard werkt en gepassioneerd is door zijn vak.” (Het Laatste Nieuws, 63)
- “Ik doe mijn job heel graag, maar toch denk ik er soms over na om terug te keren naar de privé. Het loonverschil is gewoon heel demotiverend. Ik ben heel veel geld verloren door drie jaar te vroeg naar het onderwijs over te stappen.” (Het Nieuwsblad, 68)
- “De frustratie is groot, bij mij en andere te-vroege-zijinstromers en herinstromers. We voelen ons gediscrimineerd en ondergewaardeerd. Andere jobs lonken, en zolang we die extra anciënniteit niet krijgen blijven die ook financieel een aantrekkelijke optie.” (Knack, 54)

Ten slotte valt op dat zij-instromers in de berichtgeving vaak zelf aan het woord komen, zowel in kwaliteitsmedia als in populaire media. Dit gebeurt doorgaans in de vorm van een interview, een getuigenis of een opiniestuk. In de kwaliteitsmedia verschijnen opvallend vaker interviews en opinies, terwijl populaire media vooral getuigenissen brengen. Naast zij-instromers komen ook onderwijsexperts en leraren die geen zij-instromers zijn aan het woord, en in mindere mate ook politici. Deze bevinding wijkt af van de conclusies van Cohen (2010) en Shine (2015), al richtten deze studies zich op leraren in het algemeen en niet specifiek op zij-instromers. Zij concludeerden dat leraren zelden zelf aan het woord komen in geschreven media. Shine (2015) merkte op dat vakbonden, politici en academici vaak namens hen spraken. Coe et al. (2020) gaven in hun studie aan dat leraren wél vaak aan het woord komen, al ging het in hun studie over televisiejournals.

4.2. Beperkingen en suggesties

Een belangrijke beperking van dit onderzoek is dat er in de pers niet veel en niet bijzonder uitgebreid geschreven is over de zij-instromer. Dit is echter een zwakte die inherent is aan het onderwerp van deze studie. In slechts 41% van het corpus vormde de zij-instromer het centrale thema, wat de hoeveelheid materiaal waaruit eventuele frames kunnen blijken aanzienlijk beperkt.

Door het beperkte aantal bruikbare artikels is het corpus, bestaande uit 80 artikels, samengesteld op basis van berichtgeving verspreid over meerdere jaren. Hierdoor wordt het moeilijker om per afzonderlijk jaar met zekerheid vast te stellen welke frames dominant zijn, aangezien het aantal artikels per jaar te klein is om betrouwbare conclusies te trekken. De resultaten uit §3.2 geven echter wel een indicatie. Bovendien omvat 2025 slechts een half jaar binnen dit onderzoek, wat ertoe leidt dat dit jaar ondervetegenwoordigd is ten opzichte van de andere jaren en er geen volledig beeld van 2025 kan worden geschetst.

Ook binnen de afzonderlijke categorieën van kwaliteitsmedia en populaire media is het aantal artikels te beperkt om met zekerheid conclusies te trekken op basis van de vergelijking tussen beide mediatypes, al bieden de resultaten uit §3.3 wel een indicatie. Daarnaast is de verdeling tussen beide mediatypes niet evenwichtig. In het corpus zijn vier kwaliteitsmedia opgenomen (De Morgen, De Standaard, De Tijd en Knack) tegenover slechts twee populaire media (Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad), wat resulteert in een oververtegenwoordiging van de kwaliteitsmedia (61% van het corpus) ten opzichte van de populaire media (39% van het corpus).

Een eerste suggestie voor vervolgonderzoek is om de analyse uit te breiden naar een groter corpus. Dit kan door bijkomende databanken te raadplegen, bredere zoektermen te hanteren en/of meer kranten op te nemen in de selectie. Op die manier kan er meer materiaal over de zij-instromer worden verzameld. Het zou daarbij zinvol zijn om extra populaire kranten op te nemen, zodat de verhouding tussen kwaliteits- en populaire media evenwichtiger wordt en er een representatiever beeld van de berichtgeving ontstaat. Daarnaast kan ervoor gekozen worden om het corpus uit te breiden met artikels vanaf 2020, het jaar waarin de eerste beleidsmaatregel rond anciënniteit werd ingevoerd (waarbij zij-instromers tot acht jaar anciënniteit konden meenemen) (Vlaamse Overheid, 30 juni 2025). Dit laat ook toe om de evolutie in framing over een langere periode te analyseren.

Verder zou een kwantitatieve analyse een waardevolle aanvulling kunnen zijn, mits een groter corpus kan worden verkregen. Daarmee kunnen de frequentie van de verschillende frames per jaar en per type media nauwkeuriger in kaart worden gebracht. Een dergelijke analyse maakt het mogelijk om trends en verschillen statistisch te onderbouwen en een duidelijker beeld te schetsen van de vraag of de zij-instromer overwegend positief dan wel negatief wordt voorgesteld in de media.

4.3. Contributies

Deze studie levert een bijdrage aan het nieuwsveld, het onderwijsveld en het beleidsveld. Voor het nieuwsveld biedt deze analyse inzichten in de manier waarop de media bijdragen aan de beeldvorming rond zij-instromers. Door deze frames expliciet te benoemen, kunnen journalisten en redacties zich bewuster worden van de manier waarop ze zij-instromers portretteren en in hoeverre bepaalde vooroordelen onbewust worden versterkt. De resultaten kunnen aanzetten tot meer reflectie binnen redacties over welke verhalen ze (impliciet) in de verf zetten en welke ze eventueel onderbelicht laten.

Binnen het onderwijsveld zijn de bevindingen relevant voor scholen, lerarenopleidingen en onderwijsprofessionals. De manier waarop zij-instromers in de media worden neergezet, kan invloed uitoefenen op hoe zij zichzelf zien en hoe ze worden benaderd door collega's, leerlingen en ouders. Negatieve beeldvorming zou potentiële zij-instromers kunnen ontmoedigen om de overstap naar het onderwijs te maken, wat de aanpak van het lerarentekort bemoeilijkt. Ook eerder onderzoek wijst erop dat een overwegend negatieve toon in de berichtgeving potentiële leraren kan afschrikken (Shine, 2015) en een negatieve invloed kan hebben op de overtuigingen en motivatie van leraren-in-opleiding (Liu & Tsao, 2013).

Tegelijkertijd kunnen de negatieve frames scholen en opleidingen aanzetten om gericht te kijken naar mogelijke struikelblokken voor zij-instromers en na te denken over hoe begeleidingstrajecten verbeterd kunnen worden. De positieve frames bieden dan weer kansen om een meer genuanceerd en waarderend discours te stimuleren over zij-instromers als waardevolle krachten binnen het onderwijs.

Tot slot draagt deze studie ook bij aan het beleidsveld. Ze laat zien hoe beleidsmaatregelen, zoals de regeling rond anciënniteit, worden opgepikt en voorgesteld in de media en hoe ze bij het publiek worden onthaald. Dat inzicht is waardevol voor beleidsmakers, omdat het hen kan helpen bij het versterken van de ondersteuning voor zij-instromers en bij het vormgeven van toekomstig beleid rond zij-instroom.

5. CONCLUSIE

In dit onderzoek werd nagegaan welke frames de Vlaamse kranten De Morgen, De Standaard, De Tijd, Het Laatste Nieuws, Het Nieuwsblad en het magazine Knack hanteren in hun berichtgeving over de zij-instromer tussen januari 2022 en juli 2025. Hiervoor werd een kwalitatieve, inductieve framinganalyse uitgevoerd. Naast deze centrale onderzoeksvraag werden ook twee deelvragen onderzocht. De eerste deelvraag richtte zich op mogelijke verschillen in de gebruikte frames tussen de verschillende jaren binnen de onderzoeksperiode. De tweede deelvraag ging na hoe de frames verschillen tussen de kwaliteitsmedia (De Morgen, De Standaard, De Tijd en Knack) en de populaire media (Het Laatste Nieuws en Het Nieuwsblad).

Uit het onderzoek kwamen vier frames naar voren die het beeld van de zij-instromer in de Vlaamse pers tussen 2022 en midden 2025 vormgeven: 'de uitvaller', 'de extra belasting', 'de meerwaarde' en 'de betekeniszoeker'. De eerste twee frames schetsen een eerder negatief beeld van de zij-instromer, terwijl de laatste twee frames juist een positief beeld uitdragen. Op basis van dit kwalitatieve onderzoek is het echter moeilijk om met zekerheid te bepalen of het dominante beeld eerder positief of negatief is. Alle vier de frames kwamen terug in elk van de onderzochte jaren en waren aanwezig in zowel de kwaliteitsmedia als de populaire media. Over het algemeen vormde de zij-instromer in de minderheid van de onderzochte publicaties (41%) het centrale thema en werd het onderwerp slechts af en toe diepgaand behandeld. Opvallend is wel dat zij-instromers in de berichtgeving geregeld zelf aan het woord komen.

De zij-instromer wordt in de media dus zowel positief als negatief geportretteerd. Hoewel negatieve beeldvorming op het eerste gezicht ongunstig lijkt, brengt het ook knelpunten binnen het systeem van zij-instroom aan het licht, wat constructief kan zijn. Door problemen zichtbaar te maken, ontstaat namelijk ruimte voor debat en verbetering. Tegelijkertijd blijft het essentieel dat er een evenwichtig beeld wordt geschetst. Succesverhalen blijven ook aandacht verdienen, zeker omdat zij-instromers beschouwd worden als een mogelijke oplossing voor het lerarentekort. Het is dan ook positief dat media hen geregeld zelf aan het woord laten en daarnaast ook ruimte geven aan andere stemmen binnen het onderwijsveld, zoals leraren die geen zij-instromers zijn en onderwijsexperts. Ook politici komen af en toe aan bod. Journalisten spelen hierin een belangrijke rol: zij kunnen door het belichten van uiteenlopende perspectieven bijdragen aan een genuanceerde beeldvorming. Ten slotte is het waardevol dat ze aandacht hebben voor de frequentie en diepgang waarmee over zij-instromers wordt bericht, gezien hun rol in aanpakken van het lerarentekort. Aangezien de zij-instromer zelden het centrale thema vormt in de berichtgeving, is het wenselijk dat dit onderwerp vaker en diepgaander aan bod komt.

6. LITERATUURLIJST

Algemeen Nederlands Woordenboek. (15 augustus 2025). *Zijinstromer*. ANW.
<https://anw.ivdnt.org/article/zijinstromer>

Baden, C. (2020). Framing the News. In: K., Wahl-Jorgensen & T., Hanitzsch (eds.), *The Handbook of Journalism Studies*, pp. 229-245. Routledge.

Beaten, M., & Meeus, W. (2016). Training Second-Career Teachers: A Different Student Profile, A Different Training Approach? *Educational Process: International Journal*, 5(3), 173- 201.
<http://dx.doi.org/10.12973/edupij.2016.53.1>

Boyd, D., Lankford, H., Loeb, S., & Wyckoff, J. (2002). Initial matches, transfers, and quits: Career decisions and the disparities in average teacher qualifications across schools. *Unpublished manuscript, University of Albany, SUNY*.

Boyd, D., Grossman, P., Ing, M., Lankford, H., Loeb, S., O'Brien, R., & Wyckoff, J. (2011). The effectiveness and retention of teachers with prior career experience. *Economics of Education Review*, 30(6), 1229-1241. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2011.08.004>

Coe, K., Kuttner, P. J., Pokharel, M., Park-Ozee, D., & McKasy, M. (2020). The “Discourse of Derision” in News Coverage of Education: A Mixed Methods Analysis of an Emerging Frame. *American Journal of Education*, 126(3), 423–445. <https://doi.org/10.1086/708251>

Cohen, J. L. (2010). Teachers in the news: a critical analysis of one US newspaper's discourse on education, 2006–2007. *Discourse: Studies in the cultural politics of education*, 31(1), 105-119.
<https://doi.org/10.1080/01596300903465450>

Commissie Beleidsevaluatie Lerarenopleidingen. (2013). *Beleidsevaluatie lerarenopleidingen. Rapport van de Commissie Beleidsevaluatie Lerarenopleidingen*. Vlaamse Regering.

Coppe, T., März, V., Coertjens, L., & Raemdonck, I. (2021). Transitioning into TVET schools: An exploration of second career teachers' entry profiles. *Teaching and Teacher Education*, 101, Article 103317. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103317>

De Petter, L. (2024). *Framing-analyse van het lerarentekort en de leraar in Vlaamse nieuwsmedia in 2023* [Masterproef, KU Leuven]. Teneo.
https://repository.teneo.libis.be/delivery/DeliveryManagerServlet?dps_pid=IE21040005&

De Witte, K., De Cort, W., Tobback, I., Van Belle, J., Schelfhout, W., Tanghe, E., Smet, M., & Vansteenkiste, S. (2025). *De in- en uitstroom in het lerarenberoep vanuit vergelijkend perspectief. Tweede deelrapportage omtrent de in- en uitstroom van zij-instromers met een lerarendiploma in het lerarenberoep*. (Besteknummer: SBO/2023/01). Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

De Witte, K. & Iterbeke, K. (2022). Het lerarentekort als katalysator voor onderwijshervormingen. Technical 2022/191, KU Leuven - Faculty of Economics and Business. <https://feb.kuleuven.be/research/les/pdf/LES%202022%20-%20191%20lerarentekort.pdf>

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of communication*, 43(4), 51-58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

Entman, R. M., Matthes, J., & Pellicano, L. (2009). Nature, Sources and Effects of News Framing. In: K., Wahl-Jorgensen & T., Hanitzsch (eds.), *The Handbook of Journalism Studies*, pp. 175-190. New York: Routledge.

Etaamb. (6 februari 2007). *Decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen*. Etaamb. https://etaamb.openjustice.be/nl/decreet-van-15-december-2006_n2007035132.html

Gamson, W. A., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American journal of sociology*, 95(1), 1-37.

Haselkorn, D., & Hammerness, K. (2008). Encore Performances: Tapping the Potential of Midcareer and Second-Career Teachers. *Woodrow Wilson National Fellowship Foundation (NJ1)*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED536872.pdf>

Hogg, L., Elvira, Q., & Yates, A. (2023). What can teacher educators learn from career-change teachers' perceptions and experiences: A systematic literature review. *Teaching and Teacher Education*, 132, 104208. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104208>

Indeed. (18 maart 2025). *Wat is een zij-instromer en wat zijn de vereisten?*. Indeed. <https://nl.indeed.com/carrieregids/baan-vinden/wat-zij-instromer>

Kenis, P., Michielsens, P., & van Andel, W. (2013). Kom op tegen Planlast!: Onderzoek naar initiatieven die de planlast [irriterende regeldruk] voor scholen en leerkrachten in het leerplichtonderwijs kunnen verminderen. *Antwerp Management School*. <https://www.acodonderwijs.be/wp-content/uploads/2014/09/Kom-op-tegen-planlast.pdf>

Laming, M. M., & Horne, M. (2013). Career change teachers: pragmatic choice or a vocation postponed? *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 19(3), 326–343. <https://doi.org/10.1080/13540602.2012.754163>

Liu, S.-H., & Tsao, S.-C. (2013). How did the meanings constructed by Taiwanese pre-service teachers from educational news media affect their beliefs? *Educational Media International*, 50(2), 135–147. <https://doi.org/10.1080/09523987.2013.795353>

Manssens, J., & Walgrave, S. (1998). *Populair en/of kwaliteit?: de Vlaamse pers over de zaak-Dutroux*. Departement Politieke en Sociale Wetenschappen, Universiteit Antwerpen. https://www.researchgate.net/profile/Stefaan-Walgrave/publication/267388823_Populair_enof_kwaliteit_De_Vlaamse_pers_over_de_zaak-Dutroux/links/546c69340cf2c4819f205bc3/Populair-en-of-kwaliteit-De-Vlaamse-pers-over-de-zaak-Dutroux.pdf

Nieuw-Vlaamse Alliantie. (21 maart 2023). *Ben Weyts neemt extra initiatieven tegen lerarentekort*. N-VA. <https://www.benweyts.be/nieuws/ben-weyts-neemt-extra-initiatieven-tegen-lerarentekort>

Nieuw-Vlaamse Alliantie. (29 augustus 2023). *Recordaantal Vlamingen maakt overstap van privé naar onderwijs*. N-VA. <https://www.benweyts.be/nieuws/recordaantal-vlamingen-maakt-overstap-van-prive-naar-onderwijs>

Pan, Z., & Kosicki, G. M. (1993). Framing analysis: An approach to news discourse. *Political Communication*, 10(1), 55–75. <https://doi.org/10.1080/10584609.1993.9962963>

Shine, K. (2015). Reporting the 'exodus': news coverage of teacher shortage in Australian newspapers. *Issues in Educational Research*, 25(4), 501–516.

Shine, K. (2018). Reporting education: How can we do it better?. *Asia Pacific Media Educator*, 28(2), 223-236. <https://doi.org/10.1177/1326365X18805330>

Spruyt, B., Van Den Borre, L., Van Droogenbroeck, F., Lemblé, H., Kavadias, D., & Siongers, J. (2021). TALIS 2018 Vlaanderen - Verdiepend rapport loopbanen. Vrije Universiteit Brussel. https://cris.vub.be/ws/portalfiles/portal/69635058/TALIS_2018_Verdiepend_rapport_Loopbanen.pdf

Spruyt, B., Van Droogenbroeck, F., Siongers, J., & Kavadias, D. (2023). Het lerarentekort kritisch bekeken vanuit internationaal vergelijkend perspectief. *Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid*, 2022 2023(september-oktober), 19-27.

Tigchelaar, A., Brouwer, N., & Vermunt, J. D. (2010). Tailor-made: Towards a pedagogy for educating second-career teachers. *Educational Research Review*, 5(2), 164–183. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2009.11.002>

Van Gorp, B. (2006). Een constructivistische kijk op het concept framing / A constructionist perspective on the concept of framing. *Tijdschrift voor communicatiewetenschap*, 34(3), 246-. <https://doi.org/10.5117/2006.034.003.246>

Van Gorp, B. (2007). Het reconstrueren van frames via inductieve inhoudsanalyse: uitgangspunten en procedures. *KWALON (Amsterdam)*, 12(2). <https://doi.org/10.5117/2007.012.002.005>

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. (2024). *Beroepen in cijfers: leerkracht kleuter- of lager onderwijs*. VDAB. Geraadpleegd op 17 november 2024 via <https://www.vdab.be/trendsdocus/beroepen/index.html>

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. (17 november 2024). *Beroepen in cijfers: leerkracht secundair onderwijs*. VDAB. Geraadpleegd op 17 november 2024 via <https://www.vdab.be/trendsdocus/beroepen/index.html>

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. (2025). *Beroepen in cijfers: leerkracht kleuter- of lager onderwijs*. VDAB. Geraadpleegd op 17 augustus 2025 via <https://www.vdab.be/trendsdocus/beroepen/index.html>

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. (2025). *Beroepen in cijfers: leerkracht secundair onderwijs*. VDAB. Geraadpleegd op 17 augustus 2025 via <https://www.vdab.be/trendsdocus/beroepen/index.html>

Vlaamse Overheid. (6 december 2021). *Extra maatregelen in de strijd tegen het lerarentekort*. Onderwijs Vlaanderen. <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/extra-maatregelen-in-de-strijd-tegen-het-lerarentekort>

Vlaamse Overheid. (30 juni 2025). *Geldelijke validering van ervaring als werknemer of zelfstandige voor knelpuntambten en -vakken voor zijinstromers*. Onderwijs Vlaanderen. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15714>

Vlaamse Overheid. (1 juli 2025). *De lerarenbonus*. Onderwijs Vlaanderen. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/15998>

Vlaamse Overheid. (16 juli 2025). *Omzendbrief betreffende de erkenning van diensten als nuttige ervaring*. Onderwijs Vlaanderen. <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/9157>

Vlaams Parlement. (28 oktober 2024). *Schriftelijke vraag. Zijinstromers – Anciënniteit*. Vlaams Parlement. <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/schriftelijke-vragen/1836426>

Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie. (6 december 2021). *Meer anciënniteit en extra loon voor extra lesuren: onderwijsminister Weyts lanceert plan om lerarentekort aan te pakken*. VRT NWS. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/12/06/plan-weyts-lerarentekort/>

Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie. (29 augustus 2023). *Recordaantal Vlamingen ruilt privésector voor het onderwijs, maar lerarentekort nog altijd niet van de baan*. VRT NWS. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2023/08/28/zij-instromers/>

7. BIJLAGEN

Bijlage 1 – Corpuslijst

Nr.	Titel	Bron	Genre	Datum
2022				
1	Oud-minister Luc Martens staat op zijn 75ste terug voor de klas: 'Dit is ook een statement'	De Standaard	Nieuwsbericht met getuigenis	22/01/2022
2	'Ik wil nu iets doen wat maatschappelijk relevant is'	De Standaard	Nieuwsbericht	27/01/2022
3	Brussel verlengt project dat zij-instromers warm moet maken voor job in Nederlandstalig onderwijs	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	03/03/2022
4	'Pleidooien tegen een zesjescultuur zijn wereldvreemd in het licht van het huidige lerarentekort'	Knack	Opinie	06/05/2022
5	Sire, er zijn geen leerkrachten meer: 'We zijn zo wanhopig op zoek dat we iederéén voor de klas zetten'	De Morgen	Interviews	09/05/2022
6	Onervaren en meteen voor de klas: 'Vanaf de eerste les voelde ik, dit is er boenk op'	De Standaard	Nieuwsbericht met getuigenissen	13/05/2022
7	'Ik mag zelfs chemie geven, maar dan ontploft de school'	De Morgen	Interview	04/06/2022
8	Juf Brenda gaat praten met minister Weyts over toekomst van het onderwijs: "Ik hoor alleen experts die zelf nooit voor de klas staan. Geef verdorie eens het woord aan de leerkrachten"	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht met getuigenis	26/06/2022
9	Moet het middelbaar meer op het hoger onderwijs lijken? Lezers reageren	De Standaard	Lezersreacties	22/08/2022
10	Maakte de GO!-topman een	De Morgen	Opinie	23/08/2022

	goede beurt? Alvast niet bij leerkrachten			
11	Met volle goesting voor de klas: 'Mijn loon is een derde van vroeger, maar toch ben ik rijker'	De Morgen	Getuigenissen	31/08/2022
12	Ben Weyts bezoekt Karel de Grote Hogeschool voor gesprek over toekomstig onderwijsbeleid: "Duimen dat hij daad bij woord voegt"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	19/09/2022
13	Manager wordt leerkracht: 'Dit is allesbehalve een stap achteruit'	De Tijd	Nieuwsbericht met getuigenissen	27/09/2022
14	Voormalig Ketnet-wrapster voor de klas: 'Leerlingen vroegen of ik Niels Destadsbader kende'	De Standaard	Nieuwsbericht	07/10/2022
15	Directeurs blikken terug op de eerste maand van het schooljaar: "17 nieuwkomers, coronagolfje en een schoolshopper"	Het Nieuwsblad	Getuigenissen	08/10/2022
16	In elke school minstens één leraar gezocht: GO! wil bijkomende maatregelen tegen lerarentekort	De Morgen	Nieuwsbericht	11/10/2022
17	Overweeg je om in het onderwijs te stappen? Hoe interessant is zo'n carrièreswitch écht? Expert beantwoordt 10 veelgestelde vragen	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht (informatief)	13/10/2022
18	Schooldirecteur: 'Zij- instromers krijgen applaus, maar jongeren wordt afgeraden om leerkracht te worden'	Knack	Interview	10/11/2022
19	De spagaat van de leraar in opleiding	De Standaard	Opinie	06/12/2022

20	Dé reclamedame van het land levert meer dan helft van loon in en gaat aan de slag als leerkracht	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht met getuigenis	09/12/2022
21	'Lesgeven is 100 keer moeilijker dan al mijn vorige jobs'	De Tijd	Getuigenis	10/12/2022
22	'Een andere job? Iemand moet toch in die kinderen blijven geloven' Senne Heremans en Aileen Debusscher	Knack	Interview	21/12/2022
2023				
23	Basisscholen uit Pajottenland mogen regels even negeren om lerarentekort te verhelpen	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	10/01/2023
24	'Drie weken ? Geef jezelf drie jaar'	De Standaard	Nieuwsbericht met getuigenis	21/01/2023
25	'Ik ben dag en nacht bezig, maar het voelt niet als werken' Steeds meer mensen stappen over naar het onderwijs	De Morgen	Nieuwsbericht met getuigenissen	26/01/2023
26	'Leraars moeten onze kinderen leren lezen en schrijven, maar ze staan er haast alleen voor'	De Morgen	Interview	27/02/2023
27	Tim (35) ruilde scheepsbouw in voor schoolbanken: "Als zij-instromer kan je de theorie makkelijk naar de praktijk vertalen"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht met getuigenis	22/03/2023
28	Bart (48) sprong van de fitness naar het wiskundelokaal: "Het is hard werken, maar ik ben zoveel meer ontspannen"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht met getuigenis	22/03/2023
29	Lerarentekort laat zich ook voor de paasvakantie voelen: "De lat hoog leggen? We moeten iemand vinden om ze vast te houden"	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	31/03/2023

30	Onderwijs - Help zij- instromers uit de administratieve mallemlen	De Morgen	Lezersbrief	06/05/2023
31	Lever ik goede leerkrachten af? Ik weet het even niet meer	De Morgen	Opinie	20/05/2023
32	Zijinstromers zonder diploma zetten onderwijs onder druk	De Standaard	Nieuwsbericht	28/08/2023
33	'Lerarendiploma of niet, het gaat toch vooral over passie en vakkennis'	De Standaard	Nieuwsbericht met getuigenissen	28/08/2023
34	Nog nooit stapten zoveel werknemers over van privé naar onderwijs	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	29/08/2023
35	Het Groot Onderwijsdebat, deel 2: het lerarentekort. "Het is echt dramatisch, maar er is geen eenvoudige oplossing"	Het Nieuwsblad	Interview	03/09/2023
36	Bekende zij-instromers: 'Als leerkracht blijf ik vrezen ontmaskerd te worden'	De Morgen	Nieuwsbericht met getuigenissen	04/09/2023
37	'Scholen liegen soms gewoon om zij-instromers te lokken'	Knack	Nieuwsbericht	06/09/2023
38	Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen stelt charter rond leraar in opleiding op	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	13/09/2023
39	Filip Rogiers, leerkracht en ex-journalist - 'Veel zij- instromers denken dat ze de boel moeten komen redden'	Knack	Interview	20/09/2023
40	'Genoeg bijgebouwtjes aan de lerarenkamer, tijd voor een grondige verbouwing'	Knack	Opinie	25/10/2023
41	Ruim kwart zij-instromers verlaat onderwijs na één jaar	De Morgen	Nieuwsbericht	18/12/2023
42	Al na één jaar zijn ze het onderwijs weer beu	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	18/12/2023

43	"Eigenlijk is het verrassend dat máár drie op de tien van de zijinstromers in het onderwijs er al na een jaar de brui aan geeft"	Het Nieuwsblad	Opinie	18/12/2023
44	Ruim kwart zij-instromers verlaat onderwijs na één jaar	De Tijd	Nieuwsbericht	18/12/2023
45	"Licentie om les te geven kan planlast bij andere collega's wegnemen"	Het Nieuwsblad	Lezersreactie	20/12/2023
2024				
46	De zij-instromer: 'Natúúrlijk heeft de lerarenopleiding me hier niet op voorbereid'	Knack	Interview	07/01/2024
47	Thomas More-hogeschool ontwikkelt opleidingsaanbod voor zij-instromers om uitval in onderwijs te verminderen	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	19/01/2024
48	Wat zijinstromers ons leren	De Standaard	Column	20/01/2024
49	Lerarentekort dwingt scholen in Brussel om klassen te sluiten	De Standaard	Nieuwsbericht	07/03/2024
50	Brussels lerarentekort veel groter dan aantal vacatures doet uitschijnen	De Standaard	Nieuwsbericht	11/03/2024
51	Gemeenschapsonderwijs GO!: "Lerarentekort nu dubbel zo groot als bij start schooljaar"	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	27/03/2024
52	De woordbreuk van Ben Weyts: Zijinstromer krijgt 500 euro extra. Of nee, toch niet	Knack	Interview	09/04/2024
53	'We hebben de slechtste lezers van heel Europa. De toestand is ernstig, alle signalen staan op rood': het beleid van Ben Weyts doorgelicht	De Morgen	Interview	23/04/2024

54	'Minister Weyts kan maar beter over de brug komen met die extra anciënniteit.' Goele Van Roy	Knack	Opinie	24/04/2024
55	Bernardusscholen Oudenaarde organiseren jobbeurs: "Elk schooljaar opnieuw tientallen openstaande vacatures"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	18/05/2024
56	Zij-instromers over hun carrièreswitch naar het onderwijs: "Voor een klas voel je meteen dat je impact hebt"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht met getuigenissen	24/05/2024
57	Inge die op haar 43ste in onderwijs startte klaagt financieel onrecht aan: "Jongere zij-instromers die na 2020 begonnen verdienen soms 400 euro meer per maand"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht met getuigenis	24/05/2024
58	Geliefd bij de leerlingen, gehaat bij de leerkrachten: het lijden van de jonge zijinstromer	De Standaard	Column	08/07/2024
59	Zijinstromers over zijinstromen	De Standaard	Opinie	10/07/2024
60	'De Vlaamse onderhandelaars denken beter twee keer na voor ze leerkrachten nog meer aan de leiband leggen'	Knack	Opinie	16/08/2024
61	"De eerste maanden voelde ik mij meer politieagent dan leraar"	De Standaard	Nieuwsbericht met getuigenis	31/08/2024
62	Starter met een bachelor kan rekenen op 2.115 euro netto per maand: vanwaar dan het recordtekort aan leerkrachten?	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	02/09/2024
63	Zij-instromer	Het Laatste	Opinie	17/10/2024

		Nieuws		
64	Lager onderwijs: de illusie van inclusie	De Standaard	Opinie	12/11/2024
65	Schuiven met vastbenoemden: de zij-instromer is de dupe	De Standaard	Nieuwsbericht	19/11/2024
66	Lokkertje om zij-instromers naar onderwijs te halen werkt niet	De Tijd	Nieuwsbericht	22/11/2024
67	Bijlesindustrie wint aan populariteit: 'Vooral wiskunde zit enorm in de lift'	De Tijd	Nieuwsbericht	11/12/2024
68	De "ongelijkheid" wegwerken, kost 320 miljoen	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	17/12/2024
69	Advocate Melissa stapte 3 maanden geleden in het onderwijs - Aan alle leerkrachten: chapeau. Ik heb jullie job zwaar onderschat	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht met getuigenis	19/12/2024
70	Lerarentekort - 'Als we al iemand vinden, is het de vraag of die wel geschikt is'	De Morgen	Nieuwsbericht	26/12/2024
2025				
71	Na de hausse, de terugval: minder zij-instromers zetten stap naar onderwijs	De Morgen	Nieuwsbericht	24/01/2025
72	Het kortste interview. Kristof De Witte - 'De lonen in het onderwijs zijn competitief'	De Morgen	Interview	07/02/2025
73	De Antwerpse Leraarskamer: 'Tegenwoordig staan er mensen voor de klas die niet eens foutloos kunnen schrijven'	Knack	Interview	10/02/2025
74	Hoe kunnen we meer leerkrachten aantrekken? 'Met een hoger startloon, betere opleidingen en veel minder gezeur'	Knack	Nieuwsbericht met getuigenissen	18/02/2025

75	Nieuw project loodst zij-instromers naar onderwijs: "Zij brengen een schat aan ervaring mee uit hun vorige beroepen"	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	24/03/2025
76	Van kinesiste voor wetenschap tot LO-leerkracht voor natuurwetenschappen: 4 op 10 leerkrachten in middelbaar hebben niet 'juiste' diploma	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht met getuigenissen	28/03/2025
77	Honderdtal zij-instromers verkent carrièrewissel naar onderwijs tijdens Open Lesdag in Leuven: "Rugzak vol levenservaring naar de klas brengen"	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	21/05/2025
78	Open Lesdag moet zij-instromers richting onderwijs duwen: "Lerarentekort is groeiende uitdaging"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	21/05/2025
79	Al 38 zij-instromers voltooiden verkort traject naar job in onderwijs: "We leren hier alle kneepjes van het vak"	Het Nieuwsblad	Nieuwsbericht	18/06/2025
80	Odisee lanceert EDUStart om zij-instromers vlotter naar lerarenopleiding te leiden	Het Laatste Nieuws	Nieuwsbericht	02/07/2025